

Tosimies

Kristillinen miestenlehti

5/21 7,00 €



4 Nakkilan kirkon vaiheilla

12 Terveystä nokkosista

20 Traktorit Israelin ilmatilassa

► KUSTANTAJA

Faktapro Oy
Jänismäki 1 A
02940 Espoo
puh. (09) 54 79 74 10
info@faktapro.fi

► TOIMITUS

Jänismäki 1 A
02940 Espoo
puh. (09) 54 79 74 10
toimitus@tosimies-lehti.fi

► PÄÄTOIMITTAJA

Kimmo Janas
puh. 050 912 7332
kimmo.janas@tosimies-lehti.fi

► ISSN 1458-3224

► KUVANKÄSITTELY

Faktapro Oy/Petri Janas

► PAINO

KTMP Group
Mustasaari

► ILMOITUSHINNAT 2021

(+ alv 24%)

	mv	2-väri	4-väri
1/1	1.150 €	1.350 €	1.600 €
1/2	670 €	850 €	1.000 €
1/4	400 €	500 €	570 €
1/8	240 €	270 €	350 €

► TILAUKSET

Kestotilaus: 40 € (6 numeroa/vsk)
Määräaikaistilaus: 45 € (12 kk)
tilausmaksut sis. alv 10 %
tilaukset@tosimies-lehti.fi
www.tosimies-lehti.fi
puh. (09) 54 79 74 10



► KANSI

Suuressa maailmassa nuoret harjoittavat tutkimusmatkailua viemäreissä.
© Kevin Nalty/Unsplash

Sisällys 5 / 2021



- 3 Pääkirjoitus
- 4 Nakkilan kirkon vaiheilla
- 8 Lähtekää liikkeelle ja tuottakaa hedelmää!
- 10 Majakkaluoto on haahkojen turvapaikka
- 11 Sopanen!
• Vainotut
- 12 Terveyttä nokkosista
- 14 BMW X3 nyt myös täyssähköisenä
- 17 Taivaasta tuulee
• Liian tyytyväinen
- 18 Minä-keskeisyydestä Kristus-keskeisyyteen
- 20 Traktorit Israelin ilmatilassa
- 22 Lyhyestä virsi kaunis
- 25 Pohojamman kautta...
• Voi ku sais...
- 26 Nyt on otollinen hetki
- 28 Tosimies lukee
• Oskari Saari: Aki Hintsa – Tänään olen elossa. Kuolevan miehen päiväkirja
• Tapio Luoma: Rakkautta ja iloa sinulle
• Mailis Janatuinen & Jukka Norvanto: Sekalainen seurakunta
• David S. Heeren: The High Sign
- 30 Miehet kokoontuivat Tuupovaaraan
- 32 Tosimies testaa Rukka Aromos moottoripyöräilijän nahkapuvun
- 34 Lyhyestä virsi kaunis
- 36 Asekätkentää 1944-1945
- 40 Tosimies testaa:
Isuzu D-Max – äijämeninkiä koko rahalla



▲ Sata viisikymmentä metriä leveä ja sata metriä leveä Bengtskärin majakkaluoto on haahkojen valtakunta.



▲ Ärmätin pelloilta korjataan valtaosa maamme nokkosadosta.



▲ Olli Hyvönen on tänä päivänä tyytyväinen selvittyään erämaapolusta, taakse ovat jääneet yksinäisyys ja lainalaisuus.



▲ Israelin maastopaloja sammutetaan Espanjasta ostetulla lentokalustolla.
© Ammar Awad



▲ Tosimiehen testissä uudistunut Isuzu D-Max.

Korona jakaa kristikansaa

Kummasti ovat uskovaisten rivit alkaneet jakautua viime aikoina, kun puhutaan koronan torjunnasta rokotuksilla tai koronapassilla.

Helsingin Sanomat julkaisi lokakuussa Helsingin piispa Teemu Laajasalon rokotemyönteisen kirjoituksen, jossa hän totesi, että jokaisen, jolla ei ole lääketieteellistä estettä, on velvollisuus ottaa koronarokote. "Kiistattoman lääketieteellisen näytön perusteella paras ja tehokkain tapa suojata lähimmäisiä kulkutaudista seuraavalla kärsimykseltä, kurjuudelta ja kuolemalta, on ottaa itse rokote", Laajasalo kirjoitti.

No, lunta tuli tupaan oikein reippaasti, palautteissa mainittiin mm. "Laajasalon täysin epäkristillinen ja epätieteellinen mielipidekirjoitus", "syyllistävät kommentit koronarokottamattomia kohtaan" ja "vihapuhe ja ihmisten vastakkainasettelu". Kaiken huipuksi samana päivänä erosi kirkosta 242 ihmistä ja seuraavana päivänä vielä 364 lisää.

Kun minä puolestani uskaltauduin kirjoittamaan edellisen Tosimiehen pääkirjoituksessa positiivisesti koronapassista, tuli yksi tilauksen peruutus. Vaikka tämä monivuotinen tilaaja muuten kehui lehteä, oli tekstini ollut liikaa. "Asia, josta koko maapallon väestö kiistelee tällä betkellä enemmän kuin koskaan mistään ikinä ihmiskunnan historiassa, rokote ja rokotepassi – emme kyllä lähtisi amatöörirohjalta kirjoittamaan siitä lehteen, jonka aibepiiriin tämä asia ei kuulu", kirjoitti kertomansa mukaan noin 2000 tuntia ko. asioiden tutkimiseen käyttänyt keskiuomalainen tilaaja – anteeksi, siis entinen tilaaja.

Väitteeni, että rokotus antaisi suojan vakavaa tautimuotoa vastaan oli kuulemma epätosi, vanhentunutta tietoa. Ja sitten seurasi "tilastotietoa", kuinka rokotteeseen on kuollut Euroopassa 15-20 000 ihmistä ja sairastuneita/vammautuneitakin on noin 200 000.

Rokotteiden tavoite on kuulemma väestön vähennys ja yhteyden luominen tietokoneen ja ihmisen välille, transhumanismi, "ohjelmoitava ihminen", ihminen 2.0 jne.

Em. tilaajaperheen 2000 tunnin selvitystyö oli saanut videotisteita, kuinka Australiassa puskutraktorit jo rakentavat keskitysleirejä rokottamattomille ihmisille. "Ei-uskovaiset, jotka tietävät, mikä teknologia näissä uusissa rokotteissa on, sanovat, että heitä tulee odottamaan keskitysleiri, koska joutuvat yhteiskunnan ulkopuolelle, koska eivät aio ottaa tätä ns. rokotetta!"

Valitettavan monet niin uskovat kuin uskosta osattomatkin jakavat nuo em. ajatukset. Toivottavasti oikea, asiallinen tieto voittaa kuitenkin viimein.

Keimmo Pää



Nakkilan kirkon vaiheilla

Kari O. Niemi

Kuten moni muu suomalainen viime kesänä, harrastimme mekin kotimaanmatkailua; tosin Nakkilan kirkon vaiheille meidät saatteli vuokranantajan toimeenpanema remontti, jonka jaloista poistuimme yhden pidennetyn viikonlopun ajaksi Satakunnan suuntaan.

Evakkomatkamme aikana ihastelimme tietenkin kauniita maisemia, tutustuimme meille entuudestaan tuntemattomiin ihmisiin sekä kiinnitimme huomiota seutukunnan historiallisiin tapahtumiin.

Majoitusta Kokemäellä

Etsimme edullista, mutta kuitenkin miellyttävään ympäristöön sijoitettavaa majoitusvaihtoehtoa ja sellainen löytyikin Kokemäeltä, Anttilan marjatilalta, jossa viljellään herneitä ja marjoja, valmistetaan marjatuotteita ja tarjotaan hostel-tasoisia ja kodinomaista majoitusta. Tilan päärakennus on rakennettu vuonna 1790 ja siirretty ryhmäkylästä nykyiselle paikalleen vuonna 1830, joten nimenomaisessa

paikassa viettää yönsä historian siipien havinassa. Tulkoon vielä todettua, että majoituskohde sopii erinomaisesti myös lapsiperheille.

Kokemäki itsessään on muutaman tuhannen asukkaan, ainakin osittain idyllinen pikkukaupunki, jonka kenties merkittävin historiallinen kohde on piispa Henrikin saarnahuone. Saarnahuoneen kerrotaan olevan keskiaikainen hirsiaitta, jossa perimätiedon mukaan piispa Henrik saarnasi sekä vietti elämänsä viimeisen yön noin vuonna 1156. Nykyaikainen tutkimus ei tue perimätietoa, mutta ilmeisesti kyseessä on kuitenkin Suomen vanhin säilynyt puurakennus. Saarnahuonetta ympäröi arkkitehti Pehr Johan Gylichin suunnittelema

▲ Nakkilan vuonna 1937 valmistunut funktionaalisen tyylin kirkko.

usgoottilaista tyyliä edustava, vuonna 1857 valmistunut tiilinen Pyhän Henrikin kappeli.

Ilosanomaa Suomeen

Pyhän Henrikin kappelin pihamalla oli hetkeksi pysähdyttävä muistelemaan kaikkea sitä historiaa, jota kouluissa opetetaan piispa Henrikin aikaan liittyen. Kansanperinteen mukaisesti talonpoika Lalli surmasi Köyliönjärven jäällä edellä mainitun piispan, mutta kuten edellä, myös tämän perimätiedon todenperäisyyden suhteen on esitetty merkittäviä epäilyjä. Kautta Suommenniemen ovat opettajat myös

► Piispa Henrikin saarnahuonetta ympäröivä Pyhän Henrikin kappeli.

kertoneet, kuinka näihin aikoihin evankeliumin ilosanomaa tuotiin Suomeen väkipakolla, aseilla uhaten. Pakolla kastetut kävivät sitten historiankirjoituksen mukaan kastattamassa itsensä pois tästä uudesta uskosta esimerkiksi järven, jota tästä syystä Hämeenlinnassa kutsutaan Katumajärveksi.

Historiankirjoituksen perusteella emme voi kehua tapaa, jolla sanoma Jeesuksesta tuotiin Suomeen, mutta voimme kuitenkin olla kiitollisia siitä, että evankeliumi saavutti eräänä päivänä suomalaiset. Ja eikö olekin niin, että ei ole aina ollut kehumista myöhempienkään sukupolvien tavoissa levittää evankeliumia? Edellä kirjoitetut rivit muistuttavat meitä myös siitä, ettei ulkoinen kääntymys ketään pelasta, vaan tarvitaan sisäinen muutos, kuten eräs kuuluisa seppä aikanaan totesi: ”Yksi sinulta puuttuu, ja sen mukana kaikki - Kristuksen sisällinen tunto.” Ja vaikka nykyaikainen historian tutkimus ei pystyisi tarkasti kuvaamaan satojen vuosien aikaisia tapahtumia Suomessa, tiedämme varmuudella evankeliumin kuitenkin eräänä päivänä saapuneen ja muuttaneen täten koko kansakunnan historian ja tulevaisuuden. Missä olisimmekaan kansakuntana ilman Jeesusta ja evankeliumin muuttavaa voimaa?

Vanha Rauma

Kokemäeltä ei ole pitkäkään matka Raumalle, yhteen Suomen kauneimmista kaupungeista, jossa vanha ja uusi näyttävät ainakin turistin silmin elävän rauhanomaista rinnakkaiseloja; joskin jollakin tavoin erillään toisistaan. Meren rannalla sijaitseva Rauma perustettiin jo vuonna 1442 ja puhuttaessa Vanhasta Raumasta tarkoitetaan vanhaa puutalokaupunginosaa, joka on lähdetiedon mukaan Pohjoismaiden laajin, yhtenäisin ja parhaiten säilynyt vanha puukaupunkialue, jossa paikallisten asukkaiden kertoman mukaan viihtyvät myös raumalaiset, eikä ainoastaan turistit. Vanha Rauma valittiin Unescon maailmanperintöluetteloon muutamia kymmeniä vuosia sitten.

► Vuonna 1901 valmistunut Rauman kaupungintalo.



Liikkuessaan seuduilla, joilla on todistetusti ollut asutusta jo satojen vuosien ajan, on hätkähdyttävää pysähtyä hetkeksi miettimään, millaisia mahtoisia ihmisiä, jotka nimienomaisilla kaduilla ja kujilla omana aikanaan astelivat. He

on todistetusti ollut asutusta jo satojen vuosien ajan, on hätkähdyttävää pysähtyä hetkeksi miettimään, millaisia mahtoisia ihmisiä, jotka nimienomaisilla kaduilla ja kujilla omana aikanaan astelivat. He



olivat niitä, jotka omilla toimenpiteillään rakensivat sekä omaa kotiseutuaan, mutta myös koko suomalaista yhteiskuntaa, joka tänään on meidän käsissämme. Menneet suomalaiset sukupolvet ovat liputtaneet vankan jumaluskon puolesta ja juuri usko Jumalaan ja pyrkimys elää Hänen asettamiensa standardien mukaisesti on tuonut siunauksen maamme ylle. Rauman kaupungin lipputangoissa liehuivat viime kesänä jääkiekkjoukkue Rauman Lukon liput viime kevään jääkiekkomestaruuden johdosta, mutta vedettäköön sekä Raumalla että kaikkialla Suomessa korkeimpaan salkoon Jumalan ainosyntyisen Pojan – Messias Jeesus – ristilippu, jonka varjossa saamme jatkossakin kokea taivaallista siunausta.

Säkylän kaunis kirkko

Raumalta lähdettyämme, ennen Kokemäelle palaamista, poikkesimme Säkylässä, jossa lienee yksi Suomen kauneimmista puukirkoista; ainakin kirkonrakentajista kirjoittaneen Heikki Klemetin kerrotaan ajatelleen Säkylän kirkon olevan yksi Suomen rakennustaiteen kauneimmista saavutuksista. Nykyinen kirkko rakennettiin vuonna 1776 aiemman tulipalossa tuhoutuneen kirkon tilalle. Säkylän kirkkoa kutsutaan myös kuningas Kustaa III:n kirkoksi, koska hän antoi kirkolle rakennusluvan. Tulee mieleen Persian kuningas, Kooros, jonka Raamatussa osoitetaan sanoneen näin: *”Kaikki maan valtakunnat on Herra, taivaan Jumala, antanut minulle, ja hän on käskennyt minun rakentaa itsellensä temppelin Jerusaleemiin, joka on Juudassa.”*

Kuinka suloista onkaan elämä siellä, missä kansojen johtajakin notkistavat omasta halustaan polvensa Kaikkivaltiaan edessä. Yksi tällaisista johtajista oli kuningas Daavid, jonka viimeiset sanat Toisen Samuelin kirjan mukaisesti kuuluivat: ”Näin puhuu Daavid, Iisain poika, näin puhuu korkealle korotettu mies, Jaakobin Jumalan voideltu, ihana Israelin ylistysvirsi: Herran Henki on puhunut minulle, ja hänen sanansa on minun kielelläni; Israelin Jumala on sanonut, Israelin kalliota on puhunut ►



▲ Suomalaisen rakennustaiteen helmi, Säkylän kirkko.

► minulle: Joka hallitsee ihmisiä vanhurskaasti, joka hallitsee Jumalan pelossa, hän on niinkuin huomenhohde auringon nous-

▼ Kahvila Kaneli, jonka puitteissa kuvattiin elokuva "Postia pappi Jaakobille".



tessa pilvettömänä aamuna, kun maa kirkkaassa valossa vihannoi sateen jälkeen..."

Nakkila ja sen kirkko

Seuraavana aamuna lähtiesämme Kokemäeltä etsimme kesäkahvilaa, jonka puitteissa kuvattiin joitakin vuosia sitten elokuva "Postia pappi Jaakobille". Kesäkahvila Kanelin kyllä löysimme, mutta aikaisesta aa-

musta johtuen emme päässeet kahvilaan sisälle. Jatkoimme kotimaan kierrostamme tutustuen Ulvilaan, Poriin, Harjavaltaan ja tietenkin Nakkilaan, josta jo artikkelin otsikossakin mainitaan. Varmaan jo varhaislapsuudessa olin kuullut sanonnan "Nakkilan kirkon vaiheilla" tietämättä toteamuksen alkuperästä tai kyseisen kirkon sijainnista mitään. Niinpä oli oikeastaan pakko

pyörähtää Nakkilassa, joka kerankin sattui olemaan sopivasti kulkureitin varrella.

Nakkilan seurakunnan kotisivuilta voimme lukea: *"Tunnettu sanonta "Siinä Nakkilan kirkon vaiheilla" lienee saanut alkunsa siitä, että paikalliset isännät eivät matkoillaan kehdanneet kotona kertoa pitäväänsä matkataukoa kirkon läheisyydessä sijainneessa kieverissa,*

vaan salakielisesti ilmoittivat pysäytyvänsä "siin Nakkila kirkko vaiheilla".

Nakkilan kirkkoon liittyy muutakin hyvin mielenkiintoista. Nakkilan ensimmäinen kirkko oli vuosina 1763-64 valmistunut puinen ristikirkko, jota laajennettiin 1887 ristikirkoksi; ja oletan edellä mainitun kuuluisan lausahduksen olevan peräisin juuri tämän kirkon ajalta. Nakkilan uusi kirkko valmistui vuonna 1937. Rakentamisen mahdollisti tehtailija J.W. Suominen, joka lahjoitti rahat uuden kirkon rakentamiseen. Erityisen mielenkiintoiseksi lahjoituksen tekee se, että Suominen teki tämän kuolinvooteeltaan. Olisi varsin inspiroivaa saada tietää, millaisten ajatusten ja tilanteiden saattamana hän tällaiseen ratkaisuun päätyi. Ehkäpä hän halusi tulla muistetuksi hyväntekijänä?

Huittislainen presidentti

Kierroksemme Satakunnassa päättyi Huittisiin, joka ei kovinkaan paljon ole muuttunut sitten lapsuusvuosiensa, jolloin vierailin useinkin tässä presidentti Risto



◀ Huittisten kirkko ja presidentti Risto Rytin muistopatsas.

Rytin syntymäkaupungissa. Presidentti Rytin kerrotaan olleen koulutiensä alkaessa varsin valatonta sorttia. Kun kylän opettajatar ei saanut pidettyä kuria koulussa ja Ida-äitikin kutsuttiin sinne poikien vallattomuuksia selvittämään, otettiin Risto jo parin kouluviikon jälkeen pois

koulusta. Risto päätyi yksityisopetukseen, opettajana kansanopiston johtaja Knaapinen, joka ei kuitenkaan kiireiltään ehtinyt säännöllisesti Ristoa opettamaan. Tuleva presidentti oli kuitenkin erinomainen oppija. Tästä osoituksena muun muassa se, että hänet otettiin kymmenvuotiaana

suoraan Porin lyseon toiselle luokalle. Presidentti Rytinkään kohdalla lähtökohdat eivät siis määritelleet tulevaisuutta, vaan vallaton koululainen kiipesi lopulta suomalaisen yhteiskunnan huipulle, ollaanpa hänen myöhemmästä ajattelustaan ja toimenpiteistään sitten mitä mieltä tahansa.

Suomi on rikas maa. Monella tavalla, myös historiallisesti. On tasapainoisempaa kulkea kohden tulevaisuutta tuntien synnyinmaamme monimuotoista historiaa, joka väkisin määrittelee nykypäivän suomalaisten ajattelua ja tekemisiä. Ja vaikkei Jumala asukaan käsin tehdyissä temppeleissä, vaan on läsnä kaikkialla, on erinomaista, että eri puolilla Suomea – toinen toistaan upeammat – kirkkorakennukset muistuttavat meitä siitä tosiseikasta, että suomalaisten historiaa on vuosisatojen saatossa rakennettu Jumalan Sanan varaan.

Olkkoon niin jatkossakin.

Ääri viivoja ja suuntamerkkejä. Miehen kielellä olevia hengellisiä pohdintoja ja kuvakulmia. Lämpimät onnittelut täysi-ikäiselle, minunkin postilaatikkooni kohta 20 vuotta jaetulle Tosimiehelle.

Joel Hallikainen
Laulaja ja lauluntekijä

ONNEA 20 TOSIMIES

Iikka Löytty on tullut monille Tosimiehen ilmoittajille tutuksi ääneksi viime vuosina ja lukijoille puolestaan tekemistään lukuisista henkilöhaastatteluista. Mutta mikä mies tämä Iikka Löytty on?

Iikka Löytty syntyi Tampereella uskovaiseen kotiin. 34-vuotiaana hän sai kutsun Jeesuksen opetuslapsiksi.

Iikan asennetta Jumalan Sanaan kuvaa hänen suosikkijakkeensa Joh. 15:16: ”Te ette valinneet minua, vaan minä valitsin teidät, ja minun tahtoni on, että te lähdette liikkeelle ja tuotatte hedelmää, sitä hedelmää, joka pysyy.”

Sielunhoitoa

Koulutukseltaan Löytty on erityistason perheterapeutti ja psykoterapeutti. Hän oli psykiatrisessa työssä useita vuosia, kunnes hänet kutsuttiin perheterapiakoulutukseen ja työhön. Iikka Löytty on uskovaista miehenä toiminut näissä tehtävissään myös sielunhoitajana. Työnantaja ovat olleet valtio, kunnat ja yksityiset sekä oma yritys.

Gideon-toimintaa

Iikka ja hänen vaimonsa Eila kutsuttiin Gideonihin vuonna 2004. Vuosien varrella Iikka on hoitanut erilaisia luottamustehtäviä veljespiirin puheenjohtajasta aluejohtajaksi ja jäsenohjelmakoordinaattoriksi. Tämän vuoden kesällä Iikka valittiin Suomen Gideonit ry:n kappalaiseksi.

Eila on ollut Gideon Sisarten hallituksen sihteerinä ja Aluesisarena kummassakin 3 vuotta.

Gideonit-järjestö on perustettu 1899 ja toimii noin 200 maassa. Suomessa toiminta alkoi 1946 ja nyt vietetään 75 -vuotisjuhla-vuotta.

Iikka puhumassa rukouksen voimasta romaniseurakunnassa Romaniassa, tulkkiina Laura.



Lähtekää liikkeelle ja tuottakaa hedelmää!

Hanuristi-Iikka

Löytyn suvussa on tunnetusti musiikaalisia ihmisiä, ja niinpä äiti laittoi Iikankin lapsena musiikkiopistoon opiskelemaan pianonsoittoa.

– Kiltinä poikana kävin siellä

aikani, mutta ongelmaksi tuli, että meillä kotona oli harmooni ja opistossa vain piano, eivätkä ne oikein synkanneet – eikä kiinnostukseen tainnut olla 100-prosenttista, Iikka naurahtaa muistoilleen.



Jotakin opinnoista jäi kuitenkin muhimaan miehen mieleen, sillä vuosia myöhemmin hän osti itselleen hanurin ja vietti seuraavat vuosikymmenet hanuriopiskelijana. Jossain vaiheessa Iikka ystävystyi haitariorkesteria Celestaa johtavaan kanttori Kalevi Mikkolaan ja liittyi itsekin orkesterin riveihin.

– Jotenkin tuo Taivaallinen Isä johdatti minut tuohon orkesteriin, jonka esityksiä myös tallensin ja tein niistä DVD-tallenteita.

Romanit ja Romania sydämellä

Haitariorkesterissa Iikka tutustui Jorma Wilposeen, joka oli tehnyt ulkomaille lukuisia avustamatkoja, Valko-Venäjällekin lähes sata matkaa. Niin tarjou-



▲ Vaikka Iikka Löytty on ollut mukana monessa vapaaehtoistoiminnassa, hän ei pidä omia tekemisiään tärkeänä vaan sitä, mitä Herra on tehnyt kutsun jälkeen.

tui mahdollisuus lähteä mukaan Baltiaan ja Romaniaan tehdyille avustamatkoille. Iikka myi myös oman hanurinsa ja lahjoitti varat Romanian työhön.

Kun vetovastuussa ollut Wilponen sairastui vakavasti, matkat jäivät joksikin aikaa tauolle, kunnes Iikka kahden muun matkoille osallistuneen kanssa päätti perustaa Sky Missio ry:n, joka on jatkanut humanitaarisen avun viemistä Romaniaan pari kertaa vuodessa.

– Tunsin vahvasti, että minut kutsuttiin lähetystyöhön avustamaan hädän keskellä eläviä romaneita. Vaikka Romania on EU-maa, eivät romanikyläasukkaat ole kirjoissa eikä kansissa eli he ovat virallisen avun ulkopuolella.

Kaikien humanitaarisen avun mukana romaneille kulkee myös Gideonien Uusia testamentteja, jotka ovat Iikan kertoman mukaan todella haluttuja lahjoja.

Veri vetää rautateille

Iikka Löytyn isä teki elämäntyönsä VR:n palveluksessa ja vei pojan 10-vuotiaana Rautatieläisten Kristillisen Yhdistyksen kokoukseen.

– Siellä sain tiedostamatta kipinän RKY:n toimintaan, muistelee Iikka.

Liekkeihin kipinä syttyi vuonna 2018, kun Iikkaa ja Eilaa pyy-

dettiin yhdistyksen jäseniksi. Iikka päätyi puheenjohtajaksi ja sitä kautta Siipipyörä-lehden päätoimittajaksi. Tänä vuonnahan RKY viettää jo kunniaakkaasti 120-vuotisjuhliansa.

Tosimies-toimintaa

Iikka Löytty on tehnyt toista sataa haastattelua hengellisistä asioista seurakunnan käynnistämässä radiotyössä mm. Radio Deihin ja Järviradioon sekä talenteita todistuspuheenvuoroista TV7:ään. Myös ilmoitushankintaa hän on tehnyt TV7 Uutisiin. Juuri ilmoitushankinnan puitteissa tutustuimme vuonna 2010 Iikan kanssa, kun otin häneen yhteyttä ja pyysin apua Tosimies-lehden ilmoitushankintaan. Ja pakko myöntää, ettei miestä tarvinnut turhan kauaa mairitella, kun hän vastasi myöntävästi. Eli nyt on yhteistyötä tehty jo yli 11 vuotta.

Iikka on alusta lähtien ideoinut myös uusia artikkeliaiheita, ja kun päätoimittaja ei ole ehtinyt tekemään kaikkia juttuja, on Iikka ryhtynyt myös haastattelemaan hyväksi koettuja henkilöitä.

– Mielestäni tärkeintä näissä eri aktiviteeteissani on, että teen niitä Herrallemme. On hienoa nähdä, kuinka Hän on toiminut ja näkynyt näissä toimissa, toteaa Iikka Löytty.

NB SEINÄ

BETONIELEMENTTEJÄ
www.nb-seina.fi

Kukaan ei leiki
mun kanssa,
ne vaan lukee
uusinta Tosimies -lehteä...

6 numeroa
vain 40 euroa!

Tilaa netissä
www.tosimies-lehti.fi

Hietalahti ja Pojat Oy

BETONIELEMENTIT

Teollisuushallit Maatalousrakennukset Talonrakentaminen

Betonielementit maatalouteen, teollisuuteen ja asumiseen

Hietalahti ja Pojat Oy on perheyritys, joka myy, suunnittelee, valmistaa, kuljettaa ja asentaa laadukkaita betonielementtejä.

Hietalahti ja Pojat Oy
Hietalahdentie 46, 69510 Halua
puh. 06 860 5000 - hps@halua.fi
www.hietalahti-pojat.fi



Majakkaluoto on haahkojen turvapaikka

Eero Ketola

Peppi Wilson kertoo Bengtskärin majakan historiasta kuulijoiden istuessa vihreillä puupenkeillä. Niiden alla on hautovia haahkanaaraita. Paikan valinta on erinomainen, sillä pitkän haudonnan aikana sataa ja paistaa ja on hyvä, että on "katto päällä". Suurin osa luodon sadoista haahkanpesistä on kuitenkin avoimen taivaan alla ja mitä erikoisimmissa paikoissa. Sata viisikymmentä metriä leveä ja sata metriä leveä luoto on haahkojen valtakunta.

Majakasaari on sileää graniittia, pieniä kasvillisuuden peittämiä juonteita, majakkarakennus, sauna, punainen mökki ja hiilivarasto. Kivestä tehdyn varaston pohjoisseinässä on ammottava aukko. Muisto Bengtskärin taistelusta jatkosodan aikana.

Kaikille luodolle saapuville jaetaan esite, jossa kerrotaan haahkoista ja ohjeista, joilla voidaan välttää aiheuttamista niille vahinkoja. Tästä huolimatta en-

simmäistä kertaa luodolle saapuva yllätty. Hautovia haahkoja on kaikilla. Pelästynyt hihkaisu kertoo, että kulkija oli jo astumassa hautovan linnun päälle. Koko ajan on katsottava mihin jalkansa asettaa.

Ainutlaatuinen yhdyskunta

Pesiä on kallionhalkeamissa, kukkapenkeissä, hylätyn autonrenkaan sisällä, majakan pääoven vieressä ja lautakaso-



▲ Koirashaahka on täydellisesti sopeutunut mereen.

jen alla. Majakan pohjoispuolen seinämää seuraa haahkojen rivitalo. Hautovia naaraita on parisenkymmentä peräkkäin. Niiden pää on kiilamainen ja höyhennys on ruskea. Tummissa silmissä on merellinen, rauhoittava katse. Hautovan linnun alta pursuaa pehmeää pehmeämpiä untuvia. Saaristolaiset tekivät aikaisemmin höyhenistä muun muassa tyynyjä.

Toukokuun puolessavälissä pesiä laskettiin noin 350. Lisää pesiä tulee toukokuun loppupuolella. Meressä kelluu yli tuhat koirasta ja kymmenittäin naaraita. Osa niistä etsii pesäpaikkaa lähellä rantaa olevasta louhikoista. Parhaat paikat on kuitenkin jo varattu.

Kolmekymmentä vuotta sitten haahkoja pesi Bengtskär vain neljä paria. Nyt niitä on sata ker-

▲ Hautovia haahkanaaraita on muun muassa majakkarakennuksen varjossa.



▲ Haahkojen rivitalo Bengtskärin majakalla Kemiönsaaren Dragsfjärdissä.

taa enemmän. Ne ovat tottuneet ihmisiin ja tietävät, että ne voivat olla turvassa. Muualla saaristossa merikotkat, isot lokit ja minkit

tuhoavat haahkojen pesät tai syövät pienet poikaset. Majakka-saarelta haahkat ovat löytäneet turvan.

Sopanen!



Vainotut

Muutaman viime vuoden aikana on maassamme tapahtunut merkittäviä muutoksia. Ennen niin vahva kristillinen maa on alkanut muistuttaa enemmän pakanamaata kuin maailman luterilaisinta kansaa. Kristillisuus on painettu kaikissa päämedioissa marginaaliin. Pois silmistä häiritsemästä uutta uljasta ja vapaata elämäntapaa. Ehkä kaikkien räikeimmin se näkyy Hesarin suorastaan vainoharhaisesta ajokahdista Päivi Räsästä vastaan. Upporikkaan mediatalon tykistö on suunnattu pientä naista kohti. Kuvottavaa ja hämmäntävää. Omasta ylpeästä mielestään tasa-arvon ja lehdistön vapauden esitaistelija toimii vastoin kaikkia omia eettisiä ohjenuoriaan. Ja sulkee kokonaan niiden äänen, jotka eivät ole samaa mieltä.

Olemme kauhistelleet eri puolilla maailmaa raportoituja kristittyjen vainoja. Sadat tuhannet Jeesukseen uskovat joutuvat vuosittain kärsimään uskonsa tähden varsinkin muslimimaissa, mutta myös totalitäärisissä yhteiskunnissa kuten Kiinassa ja Pohjois-Koreassa. Lukemattomat ovat maksaneet uskostaan hengellään, terveydellään, työpaikallaan, toimeentulollaan. Suomessa on ollut helppoa olla kristitty. Nyt näyttää vahvasti, että tämä muuttuu.

Tilannetta kuvaa hyvin erään henkilön kertoma tapahtumaketju. Eräs islaminuskoinen kertoi sosiaalisessa mediassa Ramadakuukauteen liittyvistä asioista ja sai lukemattomia peukutuksia ja ihastuneita tsemppiviestejä kantasuomalaisilta. Ihan hienoa ja kulttuurillisesti hyväksyttävää toimintaa. Mutta kun uskovainen ihminen kirjoitti someen Jeesuksesta, hänen uhrikuolemastaan ja ylösnousemuksestaan, joita pääsiäisenä erityisesti juhlietaan, alkoi todellinen törkyviestien tulva.

Sosiaalisen median huutokuoro näyttää ohjaavan myös tiedonvälitystä. Kun toistatuhatta kristittyä kokoontui Eduskuntatalon eteen puolustamaan Raamatun arvovaltaa, YLE, Hesari, Maikkari eivät julkaisseet tapahtumasta sanaakaan. Mutta kun Elokapiinan monikirjava joukko rikkoi lakia ja häiritsi tavallisten ihmisten välttämätöntä liikkumista istumalla Helsingin pääväylällä Mannerheimintielle, Hesari ja muut päämediat revittelivät viikon ajan isoja otsikoita. Ja tietysti se oli YLE:n ja Maikkarin pääuutisten ykkösaihe.

Monet ovat joutuneet kokemaan suoranaista syrjintää, jos eivät ole samaa mieltä näiden medialinnakkeiden kanssa homoliitoista tai sukupuolien moninaisuuksista. Vaikka näillä asioilla ei olisi mitään tekemistä työtehtävien kanssa, joihin toisinajattelijat ovat hakeutumassa, he eivät tule valituiksi. Ja kaikelta tältä tasa-arvon puolesta taistelevat päämediat sulkevat silmänsä. Hälyttävintä on, että myös luterilainen kirkko näyttää toimivan samoin. Kun puhutaan konservatiivisista ja liberaaleista, suurin osa tarkoittaa homoliittoihin suhtautumista. Jää papin paikka saamatta, jos pidät kiinni Jumalan sanan totuuksista.

Mitä jos on vain ajan kysymys, milloin vieläkin rajummat vainot alkavat Suomessa. Nyt ne ovat jo olemassa, mutta vielä asenne- ja ajattelutasolla. Siitä on lyhyt matka tekoihin. Esimerkiksi Natsi-Saksan hirmuteot juutalaisia ja muita vähemmistöjä kohtaan todistaa sen liiankin karusti.



Terveyttä nokkosista

likka Löytty

Puolangalla sijaitsevat maamme suurimmat nokkospellot. Siellä myös Ärmätti Oy tuottaa suurimman osan Suomen nokkosesta.

Matti Veijola on pitkänlinjan yrittäjä, jonka työnäköinä on ihmisten henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin ylläpitäminen. Hänen vetämänsä Ärmätti on toiminut jo kolmekymmentä vuotta. Aluksi viljeltiin osuuskuntana ryväsipulia, jonka jälkeen siirryttiin nykyiseen nokkosien viljelyyn.

Hinku uutta polkua tekemään

Ärmätti hyödyntää nokkosuotteissaan nokkosien lehtiä. Yrityksen kehittämän erityistekniikan ansiosta varsinaises voidaan poistaa lähes kokonaan. Matala kuivauslämpötila on optimoitu niin, etteivät vitamiinit tuhoudu. Ärmätin tuotevalikoima koostuu ihmisille ja eläimille jalostetuista nokkosuotteista; puristeis-

▶ Matti Veijola ja Teho Woima.

ta, rouheista ja pelleteistä. Puristeet sisältävät kuivatun nokkosien lisäksi kuivatun mustikkaa tai karpaloa. Nokkossiemenpuriste sisältää puolestaan kuivatun lehden lisäksi nokkossiementä.

Jos valmista polkua ei ole löytynyt, Veijola kertoo kokevansa

mielenkiintoiseksi uuden polun kehittämisen ja ajatella asioita eri lailla kuin aikaisemmin.

– Yleensä tuo hinku on johdettu siihen, että työtapoja on sitten muutettu tehokkaampaan ja mielekkäämpään suuntaan, hän toteaa. – Meillä Ärmätissä

paneudutaan nokkosien ainesosien säilyttämiseen. Tämä vaatii innovatiivisia ratkaisuja nokkosien korjuussa, kuivatuksessa ja säilytyksessä. Pitkäjänteisen ja ainutlaatuisen tuotekehittelyn ansiosta Ärmätin nokkonen lähtee kuluttajille puhtaana, ravin-



teikkaana ja maukkaana.

Apua moniin vaieluihin

Nokkos-mustikkapuristeet ovat auttaneet monien asiakkaiden vatsantoimintaan, ja jopa ummetustapauksista ollaan päästy eroon. Myös naisasiakkailta on tullut hyvää palautetta nokkos-karpalosta naistenvaivojen hoidossa.

– Yksi mielenkiintoinen ongelma ovat ns. levottomat jalat, johon ei kukaan tunnu tietävän syytä. Minulta kysyttiin kerran, että auttaako nokkonen siihen vaivaan, mutta sanoin, että pakko on kokeilla, en uskalla sanoa mitään siihen. Palaute on ollut todella hyvää. Eräskin sairaanhoitaja kertoi nukkuneensa viimeksi selällään vuonna 1978 ja nyt vaiva on nokkospuristeita syötyä helpottanut, Veijola kertoo.

Myös moni mies on saanut hänen kertomansa mukaan avun eturauhasvaivoihinsa Ärmätin nokkos-karpalopuristeista ja voinut ajan mittaan jättää kaikki muut lääkkeet pois.

Usein erilaiset vaivat johtuvat joko siitä, että elimistö ei toimi kunnolla, tai siellä on ravinteiden tai vitamiinien puute. Nokkosella on kyky saada elimistö toimimaan ja saada elimistö jopa ottamaan tarvitsemiaan aineita muusta ruoasta. Kun elimistö toimii kunnolla, se korjaa itse itsensä.

Hemoglobiiniarvot ylös

Nokkonenhan on tunnettu runsaasta rautasisällöstään. Rautaa on kahdenlaista, hemoglobiinia ja varastorautaa. Nokkonen pystyy nostamaan kummankin pitoisuutta veressä. Kemiallisesti valmistetut rautavalmisteet nostavat hemoglobiinia mutta eivät niinkään raudan varastoarvoja, vaikka ne ovat yhtä tärkeitä. Nokkosien sisältämä hyvien ainesosien määrä lieneekin syynä, että se auttaa niin moniin vaieluihin.

– Toivoisin lääkäreiden olevan sen verran valveutuneita, etteivät ensimmäisenä tarjoa teollisia valmisteita raudan puutteeseen, huomauttaa Matti Veijola.

Hän muistuttaa, että me kaikki olemme yksilöitä ja vaikutukset ovat yksilöllisiä. Jos ryyppää pari

kuppia nokkosteeta viikonlopuna, se ei välttämättä vaikuta vielä mihinkään, mutta päivittäinen käyttö alkaa näkyä jo muutoksina. Henkilöillä, joilla on alhainen hemoglobiini, kahden kuukauden nokkosuotteiden nauttimisen jälkeen hemoglobiiniarvo voi Veijolan kertoman mukaan nousta kymmeniä yksikköä.

Pitkäaikaista käyttöä ja säännöllisyyttä helpottamaan Ärmätti Oy on kehittänyt nokkospuristeet, jotka on helpompi nauttia kuin esimerkiksi ruokaan sekoitettava jauhe.

Laajempi kuva

– Toivoisin, että asioita katsottaisiin laajemmin. Usein tutkitaan vain yhtä asiaa ja pyritään suuriin pitoisuuksiin esim. uuttamisella ja puhdistamisella. Mutta se ei välttämättä toimikaan, koska se on vain yksi elementti. Esimerkiksi nokkosessa on paljon erilaisia happoja ja flavonoideja sekä myös kivennäisiä ja vitamiineja. Kun sanotaan jossakin kasvissa olevan merkittävä määrä jotain ainetta, se tarkoittaa, että jos tuoretta kasvista syö 100 g, niin saa 15 % päivittäisestä tarpeesta eli merkittävän määrän. Marjoissa on enimmillään kaksi eri ainesosaa, pinaatissa viisi ja nokkosessa 12 ainetta, jotka ylittävät tuon merkittävän määrän, Veijola luettelee.

Ensi talvena on Ärmätissä tarkoitus tutkia nokkosuotteiden vaikuttavuutta. Uuttaminen tehdään hieman eri tekniikalla kuin mitä se on perinteisesti tehty. Hankkeessa on mukana myös yliopisto.

Eläimien viisautta

Yksi Ärmätti Oy:n toimintalinja on porotalous, jossa etsitään parhaillaan nokkosesta lisäravintoa poroille. Veijola uskookin porojen elimistön toiminnan paranevan nokkosien käytöstä. Ruokintakokeiluissa oli murskattu nokkosta kaupalliseen tuotteeseen ja pienen totuttelun jälkeen kyseinen seos oli saanut poroilta hyväksynnän.

– En tiedä, onko poroilla samanlainen vaisto kuin monilla eläimillä, että ne osaavat hyötykäyttää sitä, mitä ne tarvitsevat, arvelee insinööri Matti Veijola.

JUMALAN ILMASTA LÄMPÖÄ JA VIILEÄÄ KANSALLE

PIA-HEAT TMI PERTTI ANSAKORPI
peritti.ansakorpi@piaheat.fi

lämpöpumppuja ja julistusta

Toivon Syke
SEURAKUNTA



Vihdin Uusi Toivo ry

Hitsausalihankintaa vaativiin kohteisiin

Teemme mm.

- ajoneuvoyhdistelmien uusia päällirakenteita ja perävaunujen osia
- puutavaranojien alustat, motojen kuljetuslavetit ym.

Wintersteel Oy

Sakari Yrjölä

Mäyrämäentie 9, 47450 Perheniemi
0400 570 288, sakari.yrjola@wintersteel.inet.fi



TOSIMIES
TESTAA

BMW X3 nyt myös täyssähköisenä

Kimmo Janas

Täyssähköisen BMW iX3:n lanseerauksen myötä BMW X3:sta tuli saksalaisen aitomerkin ensimmäinen maastoautomalli, josta on saatavilla kaikki voimanlähteet: bensiini- ja dieselmoottori sekä pistokehybridi ja sähköauto.



▲ Suurin ero tavalliseen X3:een löytyy keulamunuaisista, jotka ovat iX3:ssa suljetut.

▲ iX3 hyödyntää jo olemassa olevaa X3:n koraa.

BMW:n perinteen mukaisesti iX3 on takavetoinen. Yllättävää on, ettei nelivetomallia ole tuotanto-ohjelmassa. Taka-akselilla sijaitseva 286 hepan sähkömoottori kuljettaa autoa rivakasti, eikä ohitussaksakaan jää statistin rooliin, sil-



▶ iX3 on sutjakkaan oloinen, näyttävä isohko luksusmaasturi.



▲ Iso panoraamakatto saa aikaan mukavan tilavan tunnelman.



▲ Täyssähköisen iX3:n erottaa polttomoottoriversiosta lähinnä sinisestä tehosteväristä.

▼ Takatilassa yllättää kardaanitunneli, jota ei sähköautossa tarvita.



▼ Onneksi ilmaisia latauspaikkoja löytyy ajomatkan varrelta.



-TEOLLISUUS

ILOMETALLI OY
-KUNNOSSAPITOPALVELUT-
P.0442708168

-KIINTEISTÖT

CIMSON

Mikä on yrityksesi suorituskyky?

Jos haluat uutta virtaa ja energiaa yrityksesi johdon toimintaan, autamme sinua kartoittamalla yrityksen suorituskyvyn!

Ota yhteyttä ja kysy lisää:
www.cimsonkonsultointi.fi

Funktionaalinen lääkärin vastaanotto
Ostrobotnia Functionalia

☎ 0500 369 699
juhani.lehtonen@fimnet.fi



▲ Peruuttaminen on helppoa, kiitos hyvien kamerakulmien.



▲ Navigaattorin 3D-näkymä tarjoaa monipuolista tietoa.

► lä kiihtyvyys on nolasta sataan vain 6,8 sekuntia. Tehdas lupaa 80 kWh:n akulla jopa 453 km ajomatkaa, joka tietenkin riippuu viime kädessä kuskin ajotavasta. Kulutus on ihan siedettävä eli tuossa 18,5 kWh/100 km.

Helppoa kuin heinänteko

iX3:lla ajaminen on vaivatonta ja sulavaa, eikä tien pintaa pahemmin tunne, kun auto leijalee eteenpäin moottoritiellä. Ja jos ei vahdi nopeusmittaria, sortuu helposti ylinopeuteen.

Matkan alkua Espoosta Tampereelle mittaristo ilmoitti, että sen hetkellä varauksella ajaisi 340 km, eli 170 Tamperelle sujuisi helposti.

Moottoritietä paahtaessa Lemppälän Idea Parkin kohdalla tuli kuitenkin tieto, että jäljellä olisi enää 93 km ajomatkaa... Eli kaasujalka oli selvästi ollut liian painava, toisaalta helteellä ilmastointikin oli täysillä ja pitihän kännykkääkin ladata ajaessa.

Tunnin lounastauolla akku



latautui tarpeeksi, että matka Tampereelle pystyi jatkamaan.

Latauskapasiteetti 150 kW DC/11 kW AC takaa, että nopealla 150 kW:n latauksella 80 % aste voidaan saavuttaa vain 34 minuutissa. 11 kW:n latauksella akku puolestaan latautuu täyteen 7,5 tunnissa.

Autossa on vakiona erillinen

lämpöpumppu, jonka tarjoama ilmastointi vaikuttaa sekä sisätiloihin että akkuun.

Täytyy myöntää, että kotimatalla sitten ajeltiin pikkuiteitä rauhallisemmalla vauhdilla.

Paljon saa vielä tapahtua

BMW iX3 on mitä mainioin ajo-

pelitutuilla seuduilla, jossa tuntee latauspisteet, mutta hiukan pidemmille joksille lähteminen vielä arveluttaa.

Joku on sanonut, ettei sähköauto poikkea mitenkään polttomoottoriautosta, kumpikin pitää tankata/ladata, kun tankki tyhjenee.

Juurikin näin, mutta huolto-asemia ja kylmäasemia on huomattavasti tiuhemmassa kuin lataustolppia. Ja kaikilla tankkausasemilla pystyy maksamaan joko rahalla tai kortilla. Mutta kun hyvällä tuurilla sattuu löytämään matkan varrelta latauspisteen, niin normaalisti se on joko epäkunnossa tai varattu. Ja jos se sattuu olemaan vapaana, niin lataaminen edellyttää selasta appsia kännykässäsi, jota sinulla ei tietenkään ole.

Eli paljon saa vielä tapahtua, ennen kuin sähköautot voivat kunnolla yleistyä rakkaassa Suomen maassa. Enkä nyt viittaa edes kyseisten menopelien hintaan...

► Konepellin alle kurkistaessa ei tule hullua hurskaammaksi, kovin on umpinaista – mutta eipä sähköautossa paljoa auta mennäkään sorkkimaan...



Liian tyytyväinen

Apostoli Paavali kirjoitti Timoteukselle: *”Ja suuri voitto onkin jumalaisuus yhdessä tyytyväisyyden kanssa.”* Ja vielä hän jatkoi: *”...mutta kun meillä on elatus ja vaatteet, niin tyytykäämme niihin.”* Kuningas Salomo puolestaan oli havainnut, että *”hyvä mieli on kuin alituiset pidot”*. Raamatun opetuksen mukaan **tyytyväisyys on lähtökohtaisesti tavoiteltava tila**. On parempi olla tyytyväinen kuin tyytymätön. Tyytyväisyys hellii sekä ihmisen sisäistä maailmaa että tekee kanssakäymisen lähimmäisten kanssa miellyttävämmäksi. Kuka jaksaa ihmistä, joka on aina nurkumassa kohtaloaan ja valittamassa milloin mistäkin?

Ei tarvetta

Edellä olevasta huolimatta olen kuitenkin otsikoinut tämän artikkelin sanaparilla ”liian tyytyväinen”. Tällä tarkoitin sitä, että uskovaan ihminen saattaa tulla omassa vaelluksessaan niin tyytyväiseksi, ettei enää koe tai näe tarvetta toimia Jumalan toivomalla tavalla. Esimerkiksi otamme jälleen kerran apostoli Pietarin, jonka tilalle voisin kyllä asettaa itsenikin. **Itse asiassa olemme kaikki vaaravyöhykkeellä** vajota olotilaan, jossa olemme liian tyytyväisiä.

Tyytyväiset opetuslapset

Kuten tunnettua, Pietari ja opetuslapset olivat osallisina Jeesuksen erinomaisesta ja erityisestä palvelutehtävästä nauttien varmasti täysin siemauksin sekä Jeesuksesta itsestään että kaikesta siitä, mitä Hän teki. **Se huomio, joka kohdentui Jeesukseen, osui valokeilan lailla myös Hänen opetuslapsiinsa,**

joita olivat ainakin silloin tällöin osatekijöitä ihmeiden tapahtuessa; vaikkapa silloin, kun Jeesus ihmeellisellä tavalla ruokki tuhansia ihmisiä yhdellä kertaa. Pietarin johdolla opetuslasten tyytyväisyyttä lisäsi ilmestystieto siitä, ettei Jeesus ollut vain suuri opettaja ja profeetta, vaan Jumalan lupaama Messias, jonka johdolla he odottivat vapautuvansa roomalaisten vallasta.

Ristiinnaulittu liha

Tyytyväiset opetuslapset eivät alkuunkaan ymmärtäneet, kun Jeesus alkoi puhumaan heille tulevasta kärsimyksestä: *”Siitä lähtien Jeesus alkoi ilmoittaa*

liian tyytyväinen ollakseen valmis kohtaamaan ristin todellisuutta

opetuslapsilleen, että hänen piti menemän Jerusalemiin ja kärsimän paljon vanhimmilta ja ylipapeilta ja kirjanoppineilta ja tuleman tapetuksi ja kolmantena päivänä nouseman ylös.” Tämän kuultuaan Pietari nuhteli Jeesusta ja sanoi: *”Jumala varjelkoon, Herra, älköön se sinulle tapabuko.”* Pietari oli mitä ilmeisimmin vallitsevissa olosuhteissa liian tyytyväinen ollakseen valmis kohtaamaan ristin todellisuutta. Osana tätä tyytyväisyyttä hänellä ei näyttäisi olleen ilmestystietoa siitä, että juuri tämän Jeesus Messiaan, Jumalan Pojan, tuli kärsiä ja kuolla ihmiskunnan syntien tähden. Myös meidän aikaamme Jeesuksen opetuslapsi saattaa olla oman elämänsä tilanteisiin niin tyytyväinen, ettei elämää millään muotoa hallitse ajatus lihan nautitsemisesta hi-

moineen ja haluineen ristille. **Elämän keskeinen teema ei ole ristin kantaminen, vaan nautintojen ja mielihyvän taivottelu.**

Vuorelta laaksoon

Eräänä päivänä Jeesus otti korkealle vuorelle mukaansa Pietarin, Jaakobin ja Johanneksen. Tällä vuorella Jeesuksen muoto *”muuttui heidän edessään, ja hänen kasvonsa loistivat niinkuin aurinko, ja hänen vaatteensa tulivat valkoisiksi niinkuin valo”*. Tässä yhteydessä heille ilmestyivät Mooses ja Elias, jotka puhuivat Jeesuksen kanssa. Ei ihme, että tämän

hyvyydestä kirkkorakennusten sisäpuolella unohtaan hätää kärsivä ja apua tarvitsevat lähimmäisemme? Herra meitä kaikkia armahtakoon, **ettei meistä koskaan tule niin tyytyväisiä, että unohtamme ne vähimmät veljemme**, joista Jeesus käski huolehtimaan.

Naapurit ja kansat

Apostolien tekojen luvussa yksitoista osoitetaan, kuinka Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen ensimmäiset Jeesuksen seuraajat julistivat evankeliumia lähinnä vain juutalaisten keskuudessa. He olivat kyllä tietoisia Jeesuksen sanoista, että heidän tuli mennä kaikkien maailmaan, mutta tämä näyttää tarkoittaneen heidän ajattelussaan vain kaikkialla maailmassa asuvien juutalaisten tavoittamista evankeliumilla. Pyhän Hengen vuodatuksen jälkeisenä aikana, taivaallisten ihmetehtöjen keskellä, he olivat liian tyytyväisiä oman kansansa keskuudessa tapahtuneista asioista, eivätkä tulleet ajatelleeksi, että ilosanoma Jeesuksesta kuuluisi pakanoillekin. Tätä liiallista tyytyväisyyttä tietty vauhditti näkemys siitä, ettei juutalaisen miehen tullut *”seurustella vierasheimosen kanssa tai mennä hänen tykönsä”*.

Ei ollut kuitenkaan tarpeellista rakennella majoja, vaan sen sijaan palata alas vuorelta ihmisten pariin, jossa toiset opetuslapset olivat yrittäneet parhaillaan vapauttaa riivaajan vaivaamaa lasta. Ei ollut tarkoituksenmukaista jäädä hyvässä seurassa tyytyväisenä nauttimaan taivaallisista kokemuksista, vaan palata palvelemaan niitä, jotka apua tarvitsivat. Kuinka monesti me uskovat olemmekaan vain nauttineet liian tyytyväisinä kaikkea Jumalan meille osoittamasta

Kuten muistamme, Jumalan täytyi ravistella veljemme Pietarin ymmärrystä taivaallisen näyn avulla, jotta hän ja hänen mukanaan muutkin oivalsivat sanoman Jeesuksesta kuuluvan kaikille ja kaikkialla. Myöskään tällä kehällä **emme saa tulla liian tyytyväisiksi unohtaen Jeesuksen lähetyksäkyn**, joka on edelleen voimassa. Se on voimassa sekä naapurustossa että maailman syrjäisimmässä kolkassa.

Minä-keskeisyydestä Kristus-keskeisyyteen

likka Löytty

Vuosien erämaapolulla on Olli Hyvösen kertoman mukaan tänä päivänä hänelle valtava merkitys. Vaikka tuska ja ahdistus vaivasivat, Jumala ei hylännyt.

Olli Hyvönen syntyi Haapajärvellä, Pohjois-Pohjanmaalla uskovaiseen perheeseen. Perhe vaihtui Kansanlähetyksen piirissä 1980-1990-luvuilla majoittaen kiertäviä puhujia ja järjestäen kotiseuroja. Vuoden 1993 tammiukuussa eräiden kotiseurojen jälkeen vajaa 9-vuotias Olli pari vuotta nuoremman siskonsa kanssa tunsivat haluavansa seurata Jeesusta – kokosydämeistään.

– Meillä on lähtökohta perheestä ollut jopa sellainen sa-

tumainen unelma-perhe. Meillä on kotiasiat olleet aina valtavan hyvin. Ja siitä on Jumalaa kiittäminen, Hyvönen toteaa.

Kuinka pyhittää elämä

Olli Hyvönen kertoo elämänsä lähteneen liikkeelle tarkassa Jumalan suunnitelmassa ja valvonnassa.

– Silloin tuntui, että Jumalalla ei ollut hommat lainkaan hanskassa, mutta näin jälkikäteen katsottuna ne todellakin olivat hoidossa.

Jumala salli Hyvönen elämään kaksi raskasta koettelemusta, toinen oli syvä yksinäisyys ja toinen oli lain alle ajautuminen.

– Koin jo ala-asteikäisenä yksin jäämistä. Olin ainoa uskova vaimonni peruskoulussa kuin ammattikoulussakin. Sitten vuosi armeijassa Kajaanissa – aivan yksin uskovana. Olisin kaivannut uskovaista kavereita tai edes kaveria, jonka kanssa olisi voinut jakaa aivan kaikki elämän ilot

ja surut. Mutta sellaista ei Jumala antanut, se oli Jumalalta tietoinen ohjaus näin jälkikäteen katsottuna.

Yksinäisyys sai todella syvän alun, joka kesti vuosikautia. Olli Hyvönen kertoo olleensa vilpittömän Jumalan edessä ja halunneensa seurata tätä tunnollisesti. Lapsuudessa Kansanlähetyksen piiristä oli mieleen jäänyt opetus, että kun Jeesus on antanut kaikkensa sinun edestäni, nyt sinunkin pitää antaa kaikkesi Hänen edestäni.

– Siihen kun lähtee ihminen omin voimin, vilpittömästi tekemään kaikkensa, niin siinä uupuu, hän painottaa ja kertoo etsineensä kuulemistaan saarnoista ja Raamatun jakeista, mitä hänen pitää tehdä, kuinka hänen tulee pyhittää elämänsä jne.

Sisäinen ymmärrys

Vuonna 2005 Hyvönen lähti kokeilemaan omia siipiään ja etsimään töitä pääkaupunkiseu-

dulta.

– Olin siinä vaiheessa jo todella uupunut siihen yksinäisyyteen, se oli minulle aivan kamalan raskasta. Ulkonaisesti kaikki oli hyvin nuorella miehellä ja toki niitä maallisia kavereita oli, mutta sisäisesti olin aivan yksin.

Päästyään töihin nosturiliikeseen, Hyvösellä oli vielä toive, että kaikki voisi muuttua, ja Jumala voisi johdattaa hänelle elämäkumppanin, ja vielä voisi Jumala auttaa uskonvaelluksessa, ennen kuin mies täysin romahtaisi.

– Minulla oli kuitenkin sellainen sisäinen ymmärrys, että minä kuljen siihen suuntaan kuin Jumala haluaa minun kulkevan. Oli sellainen etäinen rauha siitä, että olen Jumalan tahdon tiellä, vaikka elämä oli täynnä kysymyksiä ja paljon epävarmuutta.

Mutta samalla kun arkirutiinit muuttuivat uuden työn ja uusien ihmisten myötä, Jumala ei yllättäen antanutkaan helpotus-

sen paremmin yksinäisyyteen kuin lainalaisuuteenkaan. Ne lähtivät pikemminkin syvenemään.

Yksinäisyys alkoi laukaista vakavia pelkotiloja, toisaalta Pyhä Henki näytti, kuinka Hyvönen yrityksistään huolimatta aina epäonnistui pyhityksen tiellään. Vuonna 2007 Olli Hyvönen sai profetian, jossa Jumala sanoi olevansa hiljaa ja koettelevansa häntä.

– Ja Jumala piti sanansa, Hän oli todella hiljaa seuraavat kolme vuotta. Raamatun sanat eivät kohdanneet, mitkään puheet ja saarnat eivät koskettaneet. Kävin Amerikkaa myöten kuuntelemassa varmasti elämäni hienoimpia saarnoita, mutta mikään ei koskettanut minua, hän muistelee.

Tuska kuitenkin ajoi rukoilemaan yhä pontevammin.

– Itkin satoja kertoja töistä pääsyn ja nukkumaan menon välillä, milloin autossa, milloin kotona. Huutamalla huusin tuskaani Jumalan puoleen, kunnes fyysiset voimani uupuivat. Ja ennen kuin nukahdin siihen voimattomuuteeni, kuulin useita kertoja hennon kuiskauksen. ”Luotatko sinä minuun?”

Kaiken tuskan ja voimattomuuden keskellä Olli Hyvönen totesi Jumalalle, että hän ei voi enää luottaa omiin kykyihinsä, ei omaan terveyteensä, ei kenkään ihmiseen, mistään ei tule apua.

– Herra, jos sinä et minua auta, jos en minä sinuun luota, minulla ei ole mitään, mihin luottaa. Minä luotan sinuun!

Jumala ei vastannut kysymyksiin eikä antanut helpotusta tuskaan ja ahdistukseen. Jumalan esittämä kysymys tuli kuitenkin yhä uudelleen kaiken keskellä.

Mullistava löytö

Vuoden 2010 juhannusviikolla Olli Hyvönen menetti kaksi ajallista tukipilaria, joihin oli vielä nojannut – parisuhde ja työpaikka. Se oli liikaa, ja Hyvönen murtoi täysin ja päätti tappaa itsensä. Kaikki romahti, eikä voimia jatkamiseen enää löytynyt. Jumala

ei kuitenkaan ollut neuvoton, vaan johdatti Hyvösen vanhan helluntaisaarnaaja Tauno Rantalaa luo.

– Minulla oli täysi epätoivo, ei mitään toivoa tulevasta. Mutta siinä sitten polvistuimme rukoilemaan Taunon kanssa, ja Jumala sanoi hänen kauttaan: ”Olli, minä olen sallinut tämän kaiken sinulle koetellakseni sinua ja vabvistäaksesi sinua, sillä minulla on sinulle tehtävä. Ja minun kalenterissani on tänä päivänä se päivä, jolloin minä laitan pisteen kivuillesi ja ahdistuksillesi, eivätkä ne enää sinuun koske.” Siinä hetkessä on minun elämäni suurin ylläluonnollinen tilanne, kun noilla sanoilla kaikki tuskat ja mustat pilvet siinä hetkessä pyyhittiin pois.

Täysi rauha laskeutui Hyvönen sisimpään ja värit palasivat ympäröivään maailmaan. Siinä hetkessä ei voinut kuin itkeä ilosta ja kiittää Jumalaa.

Se oli sitä lainalaisuutta, minä-keskeisyyttä – Jumalan sallimana tuki. Olli Hyvönen kertoo luke-neensa Raamattua minä-keskeisesti, mitä hänen on tehtävä, ja siksi ei tullut vapautusta.

– Luulin, että uskossa kasvaminen on sitä, että kasvan paremmaksi ihmiseksi. Mutta tuon päivän jälkeen, olen saanut elää nyt 11 vuotta uutta uskovaa elämää, jossa Jumalassa tuntemisessa kasvaminen on ollut kaiken ydin! Ja tuo oli mullistava löytö elämässäni. Raamattua tulee lukea Kristus-keskeisesti. Mitä enemmän me opimme tuntemaan Jumalaa, sitä enemmän armo ja rauha lisääntyvät elämässämme, toteaa Olli Hyvönen onnellisena.



VAASAN RAKENNUSKORJAUS OY / AB
VASA BYGGNADREPARATION
 Vöyrinkatu - Vörögatan 13, 65100 VAASA - VASA

KETO-UUTUUEDET!

Keto-150 Karate
Keto Forst W takaterällä
360°-Rotaattori

Keto Harvester
 www.kone-ketonen.fi

Raimo Peräkylä Oy
 MAARAKENNUKSEN LAADUNVALVONTA & TESTAUS
raimoperakylaoy.fi

Traagisen Haifan ympäristössä vuonna 2010 tapahtuneen suuren maastopalon jälkeen Israelin hallitus päätti hankkia uudenlaista välineistöä jokavuotisten maastopalojen torjuntaan. Israel osti Espanjasta käytettyjä Air Tractor 802F -lentokoneita.

Air Tractor lentokoneet ovat valmistettu kuvaa- van nimensä mukaisesti ilmassa toimiviksi työkoniksi. Koneet kykenevät ottamaan noin 3 tonnin vesikuorman ja vajaan tonnin polttoainemäärän. Toiminta-aikaa yhdellä tankkauksella on kolme tuntia. Vesikuormasta jopa 20% voidaan korvata paloa hidastavalla kemikaalilla. Täydellä lastilla Air Tractor voi luoda noin sadan metrin pituisen maastopaloa estävän vyöhykkeen. Tehtävänä on siis enemmänkin rajoittaa paloja kuin sammuttaa niitä. Maastopaloit sammutetaan loppuun aina maasta käsin.

Israelissa koneet on sijoitettu kahdelle kentälle, Megiddoon pohjoisessa ja Kedmaan etelässä. Kaikkiaan koneita on hankittu 14kpl, aluksi ostettiin 6 kpl vuonna 2011 ja lisähankinta tehtiin 2015. Yksi koneista tuhoutui teknisestä viasta johtuneessa onnettomuudessa vuonna 2012. Toissa vuonna yksi kone joutui vahingossa oman rajapartion käsiaseiden tuleen ja sai useita tuuletusreikiä eri puolille konetta. Onneksi lentäjä sai vain henkisiä hiertymiä omien sotilaiden reittäessä hänen työkaluaan ilmavammaksi.

Ennen Air Tractor-lentuetta Israelissa oli vain muutamia hieman pienempiä, enemmän lentolannoituksiin ja -myrkytyksiin käytettäviä koneita. Niitä operoiva yhtiö ei voinut kuitenkaan taata kuin 90 minuutin lähtövalmiuden ja koneilla oli



Traktorit Israelin ilmatilassa

vain reilun tonnin vesikuorma, joten niiden teho maastopalojen rajauksiin oli auttamattoman vähäinen.

Alun alkaen Israelin ilmavoimien käyttöön hankitut Air Tractor-koneet pystyvät ilmavoimille tyypilliseen 15 minuutin lähtövalmiuteen ja kolmen tonnin kuormalla on myös todellista

vaikutusta maastossa. Koneet voidaan uudelleen tankata vain noin 10 minuutissa, joten kohteella ollaan etäisyydestä riippuen varsin pian uudestaan. Lentue siirrettiin poliisin alaisuuteen vuonna 2016.

Koneita käytetään yleensä pareittain ilman erillistä johtokoneita. Osastolennon muoto

on kohtuullisen avoin ja lastin pudotus tapahtuu enemmänkin jonomuodossa. Siirtolennot näyttävät tapahtuvan paljolti sotilasilmailusta tutussa ns. etsintämuodossa, jolloin koneet lentävät vajaan kilometrin etäisyydellä toisistaan melkein rinnakkain, johtokone vain hieman edempänä.



Etualalla lentävä Air Tractor-versio voi noukkia sammutusveden nopeasti kiitämällä veden pintaa pitkin, mutta sen hyötykuorma on pienempi kuin taustalla lentävillä, maassa täytettävillä koneilla. Israel käyttää vain maakoneversioita. Keskimäinen kone on kaksipaikkainen.

► Nopea vedenhaku suoraan järvestä. Tätä versiota Israel ei käytä, koska järviä on niin vähän.

Tarkkuutta ja väriä

Vettä voidaan pudottaa Air Tractorista myös vähän kerrallaan esimerkiksi pistemäiseen kohteeseen ja tarkastaa tai täydentää sitten uudella kierroksella pudotuksen tarkkuus ja teho. Varsinkin suurten maastopalojen yhteydessä veden sekaan laetaan paloa estävää kemikaalia ja väriainetta. Värin tarkoitus on merkata maastoon jo tehdyt alueet, jotta seuraava lentäjä näkee mistä jatkaa. Väriaine auttaa myös maassa toimivia varsinaisten sammutustöiden suunnittelussa.

Yksi suurimpia metsäpalooperaatioita Israelissa oli vuonna 2017 kun laajassa tuhopolito-aallossa maastopaloja oli yhtä aikaa



► Maastopalon rajaukseen on käytössä vähän isompi värikynä.



◀ Veden peruspudotus.

► Tätä riemua ei voi kutsua työksi.

yli 80. Omien koneiden määrä ei tietenkään riittänyt, joten useat maat lähettivät apua Israeliin korvauksetta. Konepareja tuli Ranskasta, Kreikasta, Venäjältä ja Kyprokselta. Yhteistyö toimi erinomaisesti ja siitä seurasi pitkälle menevä yhteistyö maiden välillä. Tänä vuonna Israel on puolestaan auttanut sekä Kyp-

► Jerusalemin sammutusoperaatio 16.8.2021.



tehtävissä voidaan kaksipaikkaisissa versioissa käyttää myös avustajaa takapenkillä. Air Tractor voi käyttää myös maapintaisia kiitoteitä ja lentoonlähtöön tarvitaan vain noin 600 metriä. Kone voidaan myös muuntaa helposti sotilaskäyttöön kevyeksi rynnäkkökoneeksi.

rosta että Kreikkaa.

Viimeisin suuri vesipommitus Israelin omin voimin tapahtui 16.8.2021 kun Jerusalemin lähellä syttyi laaja ja voimakas maastopalo, jonka savu peitti puoli Jerusalemia. Voimakkaan tuulen edistämää paloa rajasi yhteensä 10 Air Tractoria yhden helikopterin tukemana.

Koneet työn mukaan

Air Tractor 802F on joko yksi tai kaksipaikkainen. Maksimi lentoonlähtöpaino on 7257 kg, hyötykuorma on 3987 kg, josta polttoaineen osuus 961 litraa eli vajaa 800 kg. Maksimi lentonopeus on 355 km/h. Viisilapaista potkuri pyörittää ilmailussa erittäin suosittu ja monessa koneetyypissä käytetty Pratt&Whitney PT6A turbiinimoottori.

Sekä paikannukseen että vesilastin käsittelyyn on koneissa erilaisia laitteistoja helpottamassa lentäjän työtä. Vaativissa



KIRSIKIINTEISTÖT

**ESPOON
SÄHKÖASENNUS OY**

Klaus Salminen 0400 314 120
klaus.salminen@espoonsahkoasennus.fi



Lyhyestä virsi kaunis

Ensimmäiset Renault Master -ambulanssit 9Livesille

Suomen johtava ensihoito- ja sairaankuljetuspalveluiden tuottaja 9Lives tilasi ensimmäiset ambulanssivarustellut Renault Masterit käyttöönsä. Aikaisempaa edullisempi hinta mahdollistaa auton nopeamman uusimisaikataulun ja siten ajon uudemmalla ja vähemmän ajotulla kalustolla. Ambulanssivarustelun toteuttaa Verhoomo Sorsa.

Ambulanssitoiminta on ollut yrityksemme perusta sen alkua ajoista lähtien. Tähän asti näissä kaikissa toiminnoissa on käytetty samaa kalustoa. Ambulanssitoimintaa harjoitamme ambulansseilla tapahtuvissa siirtokuljetuksissa sekä kiireettömässä ja kiireellisessä ensihoidossa. Haluamme nyt eriyttää toimintoisensa käytettävät kalustot toisistaan ja siksi olemme alkaneet kehittää juurikin siirtokuljetuksiin erikseen soveltuvaa kalustoa. Tämä uusi tuote poikkeaa varustelultaan ja välineiden sijoittelultaan hiukan meidän aikaisemmin hankkimista yksiköistä. Näkemyksemme mukaan tämä tuote sopii mainiosti siirtokuljetuksiin. Perinteisesti meillä ovat ambulanssit olleet kaikki tietyt automerkin, mutta nyt olemme myös tähän hakeneet vaihtoehtoisia automerkkejä, sanoo ensihoidon liiketoimintajohtaja Timo Palo. – Olemme saaneet

luotua uuden tuotteen Suomen ambulanssimarkkinoille, jonka hankintahinta on aikaisempaa edullisempi ja siksi pystymme pitämään autojen uusimisaikataulua nopeampana. Tästä johdun tulemme ajamaan jatkossa uudemmalla ja vähemmän ajotulla kalustolla. Uuden tuotteen yhteistyökumppaneiksi olemme hankkineet Renaultin, Autoverkkokaupan ja Verhoomo Sorsan, jatkaa Palo.

Renault Masterin mallistosta on muunneltu ansiosta moneksi. Saatavilla on kolme koripituutta ja kolme korikorkeutta, etu- ja takavetoinen vaihtoehto sekä umpikorisen auton lisäksi alustaohjaamomallit. Verhoomo Sorsan toteuttama ambulanssivarustelu Renault Master L2H2 -version pohjalle on merkittävä askel Sorsan vahvistaessa asemaa pelastusajoneuvojen korinrakennusten parissa. Sor-



san ambulanssi on 2020-luvun ratkaisu. Ylimääräiset asiat on karsittu ja olennaisille asioille annettu tilaa.

– Meillä varustellaan vuosittain 3500 ajoneuvoa eri alojen ja yritysten tarpeisiin. Yhtenä toiminnan kulmakivenä meillä on pelastusajoneuvojen varustelu. Olemme avanneet maaliskuussa 2021 Vantaalle uuden varustelukeskuksen, jonka tuotantolinjastossa meillä on huomioitu myös ambulanssikoritöiden rakentaminen sekä tuotekehitystilat. 9 Lives:n kanssa alkuprosessi meni samalla tavalla kuin muidenkin asiakkaiden kanssa. Istuimme alas asiakkaan kanssa ja kirjassimme toiveet ylös. Tämän jälkeen tuotekehitystimmimme mallinsi varustelusta 3D-hahmotelman, jonka esittelimme asiakkaalle. Vuorovaikutus asiakkaan kanssa jatkui suunnittelusta tuotantovaiheeseen ja joitakin muutoksia tehtiin vielä varustelun loppumetreillä. 9 Lives:n sekä Autoverkkokaupan kanssa asiointi oli ratkaisukeskeistä ja hyvällä yhteistyöllä on iso merkitys lopputulokseen. Kehitys jatkuu ja suurella mielenkiinnolla alamme kerryttämään asiakaskokemuksia myös ambulansseista, kertoo Verhoomo Sorsan toimitusjohtaja Otto Tast.

– Yhteiskuntamme monikulttuuristuu nopeasti, ja samalla erilaisia uskonnollisia virtauksia tulee lisää. Joidenkin mielestä tämän tulisi johtaa uskonnon näkyvyyden pienentämiseen julkisessa tilassa, kuten varhaiskasvatuksessa ja kouluissa, piispa Keskitalo kuvaili.

Hän sanoi ajattelevansa asiasta kuta kuinkin päinvastaisella tavalla. Jos uskonto pyritään keinotekoisesti painamaan näkyväksi, saattaa se pulpannä esiin epätoivottavalla tavalla.

– Positiivisen uskonnonvapauden periaate johtaa pikeminkin siihen, että kristinuskon ja erilaisten uskontoperinteiden sallitaan näkyä ja kuulua myös julkisessa tilassa. Hyvää monikulttuurisuustrategiaa on se, että uskonto saa näkyä, kunhan se tapahtuu yhteiskuntarauhaa rakentavalla tavalla ja dialogisesti, piispa Jukka Keskitalo linjasi.

Piispa näki kuntien ja seurakuntien yhteistyön varhaiskasvatuksen alalla pääosin hyvänä. Viime vuosina tulleet uudet Opetushallituksen ohjeet mahdollistavat varsin laajan yhteistyön esimerkiksi seurakunnan ja kunnallisen päivähoiton kesken

Piispa Jukka Keskitalo kirkon varhaiskasvattajille: "Positiivinen uskonnonvapaus tärkeä monikulttuurisessa yhteiskunnassa"

Piispa Jukka Keskitalo nosti positiivisen uskonnonvapauden voimakkaasti esiin puhuessaan Rovaniemellä valtakunnallisilla Kirkon varhaiskasvatuksen neuvottelupäivillä. "Risteyksessä" -teemalla järjestettävät neuvottelupäivät kokosivat noin 200 kirkon varhaiskasvatuksen ammattilaista kahdeksi päiväksi yhteen pohtimaan työnsä kysymyksiä.

– Positiivisella uskonnonvapaudella tarkoitetaan perustulaisissa turvattua oikeutta harjoittaa uskontoa. Kyse ei ole vain oi-

keudesta hiljaa itsekseen ajatella uskonnollisia asioita ja rukoilla, vaan myös oikeudesta tehdä sitä yhteisöllisesti toisten kanssa. Positiivisen uskonnonvapauden tulisi toteutua myös koulun ja kunnallisen varhaiskasvatuksen piirissä, totesi piispa Keskitalo.

Piispa korosti puheessaan yhteiskunnan nopeaa muutosta, joilla on heijastuksensa myös kirkon varhaiskasvatukseen.

– Yhteiskuntamme monikulttuuristuu nopeasti, ja samalla erilaisia uskonnollisia virtauksia tulee lisää. Joidenkin mielestä tämän tulisi johtaa uskonnon näkyvyyden pienentämiseen julkisessa tilassa, kuten varhaiskasvatuksessa ja kouluissa, piispa Keskitalo kuvaili.

Hän sanoi ajattelevansa asiasta kuta kuinkin päinvastaisella tavalla. Jos uskonto pyritään keinotekoisesti painamaan näkyväksi, saattaa se pulpannä esiin epätoivottavalla tavalla.

– Positiivisen uskonnonvapauden periaate johtaa pikeminkin siihen, että kristinuskon ja erilaisten uskontoperinteiden sallitaan näkyä ja kuulua myös julkisessa tilassa. Hyvää monikulttuurisuustrategiaa on se, että uskonto saa näkyä, kunhan se tapahtuu yhteiskuntarauhaa rakentavalla tavalla ja dialogisesti, piispa Jukka Keskitalo linjasi.

Piispa näki kuntien ja seurakuntien yhteistyön varhaiskasvatuksen alalla pääosin hyvänä. Viime vuosina tulleet uudet Opetushallituksen ohjeet mahdollistavat varsin laajan yhteistyön esimerkiksi seurakunnan ja kunnallisen päivähoiton kesken

– Pidän valitettavana, että joillakin paikkakunnilla ja eräiden oikeusoppineiden lausunnoissa ohjeita on tulkittu enemmän rajaavasti kuin mahdollistavasti. Suositellenkin, että seurakunnat ja kunnat tekevät sopimuksen ja kirjaavat siihen noudatettavat hyvät käytännöt. Tämä antaa jatkuvuutta yhteistyölle ja tukee vastuullisia viranhaltijoita sekä kunnan että seurakunnan puolella, painotti piispa Keskitalo.

Osteoporoosin hyvä hoito kannattaa

Pienentynt luuntiheys on noin 44 %:lla 65 vuotta täyttäneistä. Se on vuosittain jopa 40 000 murtuman osasyynä. Osteoporoottisen murtuman saaneella on 2–4-kertainen riski saada uusi murtuma. Murtumien ilmaantuvuus kasvaa eksponentiaalisesti ikääntymisen myötä.

Selkärangan murtumat lisäävät kuolleisuutta 8-kertaiseksi. Lonkkamurtuman saaneista joka viides kuolee vuoden sisällä murtumasta.

Osteoporoosin hoito on tehokasta: hyvällä hoidolla vähennetään murtumariskiä 6–12 kuukauden kuluessa 50–80 %:lla.

Osteoporoosi on potilaan kannalta haasteellinen hoito. Jotta pitkäaikaissairas voi sitoutua itsensä hoitamiseen, on tärkeää, että hän tietää, mitä hän sairastaa, mikä on hoidon tavoite, mikä on hänen roolinsa oman sairautensa hoidossa sekä mikä on hoidon kesto.

Luustoliiton julkaistuun potilaskyselyyn vastasi 1 000 osteoporoosia sairastavaa:

– Vain 63 %:lle diagnosoitiin saaneista kerrottiin, mitä osteoporoosi tarkoittaa

– Vain 42 %:lla selvitetiin syitä osteoporoosin taustalla

– Vain 37 % sai ohjausta itsensä hoitamiseen

Monilla alueilla ei myöskään ole alueellista osteoporoosin hoitoketjua, jossa huomioitaisiin hoidon kokonaisuus murtumapotilaiden seulonnasta alkaen ja tuettaisiin potilasta hoitamaan haasteellista sairautaan sekä seurattaisiin hoidon tehoa.

Väestön ikääntyessä osteoporoosi ja murtumat tulevat olemaan aiempaa suurempi haaste yhteiskunnalle lisääntyvän akuutti- ja pitkäaikaishoidon sekä hoivan vuoksi.

Lasten digitaalista hyvinvointia ja turvallisuutta parannetaan yhteistyöllä

Pelastakaa Lapset rakentaa yhdessä Microsoftin ja Accenturen kanssa digitaalista oppimislustaa, jonka avulla viidesluokkalaisten oppia digiturvallisuustaitoja hauska tavalla. Alusta tuodaan Suomen

koulujen käyttöön syksyn 2022 aikana. Oppilaiden käytöstä kertyvää tietoa voidaan hyödyntää opetuksen suunnittelussa, alustan jatkokehityksessä ja tutkimuksessa.

Monenlainen digilaitteiden käyttö voi olla lapsille hauskaa ja hyödyllistä, mutta digipalvelujen käyttöön liittyy myös haasteita ja vaikeita tilanteita.

– Lähes kaikissa lapsiperheissä pohditaan, millainen verkon käyttö tukee lapsen hyvinvointia eikä ole pois esimerkiksi lapsen levosta, rutiineista ja oppimisesta. Lasten on myös tärkeää oppia erityisesti verkkoturvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä, kuten haittaohjelmista, huijauksista ja datan yksityisyydestä, sanoo Pelastakaa Lasten digihyvinvoinnin asiantuntija Mirja Hämäläinen.

Pelastakaa Lasten keväällä 2021 tekemän mukaan hieman alle viidesosa lapsista on kohdannut verkossa viimeisen vuoden aikana jotain ikävää. Verkossa kohdataan esimerkiksi kiusaamista, häirintää ja vihapuhetta. Myös yksityisyyteen liittyvät asiat huolettavat lapsia.

– Digitaaliset välineet ovat osa jokaisen lapsen ja nuoren arkea ja niiden käyttö tärkeä kansalaistaito. Sen sijaan digitaalisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden taidot eivät sitä vielä laajalti ole. Koulussa näiden taitojen harjoittelu tapahtuu yhdessä ammattitaitoisten opettajien tuella ja toisilta oppilailta oppien, mikä mahdollistaa tasa-arvoisemman oppimisen. Meille on erityisen tärkeää tukea kouluja sekä olla mukana edistämässä lasten ja nuorten digiturvallisuustaitojen kehittämistä ja kykyä navigoida online-maailmassa, sanoo Microsoftin oppilaitosliiketoiminnan johtaja Tia Ainola.

– Accenture on ollut mukana hankkeessa sen ideoinnista lähtien, sillä pidämme lasten digitaalisia turvataitoja olennaisina elämäntaitoina. Olemme hyödyntäneet osaamistamme teknologian ja muotoilun saralla rakentaessamme oppimislustaa, jonka lisäksi olemme kartoittaneet opettajien ja lasten tarpeita yhdessä muiden kumppanien kanssa, toteaa Annu Haaranen, yritys vastuupäällikkö Suomen Accenturelta.

SUNNUNTAINA 21.11.2021

klo 10 kirkkopyhä
Lakeuden Ristissä, Seinäjoella.
Saarna opetusneuvos, rovasti Esa Lipasti
väliajalla seurakunta tarjoaa yläsalissa keittolounaan (vapaaehtoinen maksu)

klo 13 yli 10-henkisen harmonikkaorkesteri
Celestan konsertti / vapaa pääsy

Tulethan sinäkin!

Lahjoitukset 120-vuotiaan yhdistyksen
hengellisen toiminnan tukemiseksi
FI55 4108 0011 3715 75/viite 4747



Rautatieläisten Kristillinen Yhdistys ry 120 vuotta

Softatalo AIDA Oy

HALUATKO SÄÄSTÄÄ ENERGIAA JA RAHAA?

Säästetään kaukolämpöä, maakaasua, nestekaasua, öljyä ja käyttövettä kiinteistöissä.
Globaalisti ainutlaatuiset ja varmat järjestelmät toteuttavat n. 10-30 % säästöjä nopeassa takaisinmaksuajassa.

OTA YHTEYS, NIIN TEEMME TARJOUKSEN !



petri.aalto@aida-energy.com
www.aida-energy.com



www.raatteenrauhanvartio.fi

NIIN KUIN YLEISHAPPO

Evoluutio-opetus horjuttaa Raamatun arvovaltaa ja toimii näin kuin yleishappona, joka syövyttää useimpien kristittyjen uskoa. Luottamuksen puute Raamattuun on kristittyjen nuorten kaikkein yleisimmän mainitsema syy uskosta luopumiseen.

Vastaavasti useimmat eivät ole koskaan kuulleet siitä nykyaikana saatavilla olevasta valtavasta määrästä todisteita, jotka tukevat Raamatun ilmoitusta luomisesta. *Luominen*-tiedelehti voi auttaa juuri tässä. Se on kuin vahva suoja-aine, joka kumoaa ja estää evoluution syövyttävän vaikutuksen jatkossakin.

Sen upeasti kuvitetut, värilliset sivut tekevät siitä julkaisun, jota ihmiset haluavat lukea. Onko Sinun tuttavapiirissäsi nuoria, joiden usko on evoluution vuoksi koetuksella? Ostaisitko heille lahjaksi palan Totuutta? Tilaukset: kauppa.luominen.fi



Keren Kajemet Finlandin (KKF) ajankohtainen projekti – "Huippuosajien Talo", Nof Hagalilissa, Ylä-Nazaretissa

Projektin tavoitteena on suoda Israelin syrjäseutujen nuorille samat mahdollisuudet tulevaisuuteen kuin suurissa asutuskeskuksissa asuville.

Huippuosajien Talot ovat koulutuskeskuksia, jossa nuoret voivat kokoontua koulupäivien jälkeen. Loistavat puitteet sekä ammattiohjaajat tukevat nuoria heidän opinnoissaan. Nuorilla on mahdollisuus kehittää kykyjään ja toteuttaa itseään uudella tavalla.

Huippuosajien Talot tukevat myös nuorten sosiaalisia kanssakäymisen taitoja, mikä edistää hyvinvointia ja näin ollen vaikuttaa merkittävästi koko yhteisöön. **Kiitos tuestasi!**

Lisätietoa: www.kkl.fi/2020/05/uusi-projekti-alkaa-tule-mukaan
Pankki: NORDEA FI83 1023 3000 2472 42 – Viitenumero: 20255
Poliisihallituksen 27.4.2020 myöntämä rahankeräyslupa RA/2020/481



Voi ku sais...

Elämähän suhtaututahan monaasti niin, että orotehtaan jotakin, haaveellahan & unelmoorahan jne. mikä toki on hyvä asia, että on päämääriä. Kuitenkin välillä vois ja kuuluus pysähtyä täs- ja nyt hetken kokemahan ja ole-mahan kiitollinen siitä, mitä on, eikä suinkaan potemahan mitä ei oo. Voiskohan sitä ittiänsä kouluttaa vaikka miättimällä johonakin mukavas hetkes, esim. riippumatos levähtäes: Voi kun sais levähtää riippumatos. Sitte perähän: Mahtavaa, mähän saan levähtää riippumatos, tätähän mä oon orottanukki!

Samaa kaavaa toteuttaen voimma ittekukin muistuttaa mitä tulikaan haaveeltua ja pysähtyä siihen fiilistelyhetken, oli se ny mikä hyvänsä, mitä on kaivattu ja mitä preesenssis sitte saa kokia.

Muistan kun mun eresmen-ny kaverini sairasti vakavasti eikä pystyny enää suun kautta syämähän, vaan letku kyliestä, jolla sai "polttoainetta" kehohonsa. Muistan siinä tilantehes, kun hän huakaasi: "Voi kun sais vielä joskus syärä käristemakkaran." Toiveensa sitte toteutuikin, toipuu vielä siinä määrin, että sai käristehiä syätyä.

Niin monaasti ne arkiset piänet ilot voivat mennä ohitte vrt. johonkin suurihin unelmihin, vaikkapa johonkin välimerenristeelyn, mitä moni haaveeloo ja toteuttaessansa sellasta unelmaa voikin laivallinen matkustajia saara vaikka norovirusen, reissu näinollen pilalla ja unelmaloman fiilikset & tuatokset huuhtoontuu vessanpytystä alaha.

Sitte omas sariassansa kulu-

koo tämä luannonsuajelu. Kai- keti valtaosa väestöstä haluaas jättää jäläkipoilville maharollisimman puhtahan ympäristön ja meistä moni huakaa: "Voi kun sais osaltansa teherä asian etehen jotakin". Voi kun saa onneksi jokahinen, vaikka piänes mittakaavas, jos ei muuta niin kertakäyttöliina uusiokäyttööhön eikä heti roskihin. Elokapinat ei käsittäkseni ruaki oikialla tapaa em. päämäärää. Kyllä leiriytyminen karuulla kahares kaupungis on enempi hankaluuksia tuattava yhtälö ja...

Kalajoella kun paloo isoosti mettää, niin sinne leirintäalueelle olisivat pystyttänehet telttansa ja riäntänehet apuhun torellisten ympäristöaktivistien taistelles hiiliniälun pelastamiseksi mutta ei vaan näkyne sitä "orkesteria" paikanpäällä.

Maajussit sitte oma lukunsa tiättyjen päättäjäien maalittamina ja syytökset etteivät oo tehenehet "tarpeheksi" ympäristötekoja. Sanommä hoitimet!!!

Jos kaikki tekis eres severran, mitä nämä teköövät, mm. valtaojien viäres jokumetri kyntämätööntä, tunkiot on varustettu betoonilaattialla ja katettuja. Kolhoosi itänaapuris vaikuttaa vähempi kontrolloolulta vrt. EU:n satelliittikuvat & tarkastajat, jotka kyttaa haukana ettei nyvvaan mitään jää tekemätä tai tehtyä liikaa.

Hualtovarmuus... Mitäs jos kaikki oliskin tuannin varas ja yhtäkkiä maailmanpolitiikka muuttuus niin, ettei vilia- ja liha- tuatteeta oliskaan myymälöös, kun hyvänä esimerkkinä rahti- alus jumittuu Suezin kanavahan, niin tuli johonakin mittakaavas esihin, kuinka piänestä kaikki

on kiinni.

Eiköhän tsemppata oman maan tuatoksia ja tuattajia, ettei vaan koittaasi päivä, jolloon joutuus vaan toreta: "Voi kun sais vielä joskus syärä suomalaasta lihaa, leipää jne". Tätäkin kirioottaas tiällä painattaa vuarotta kellohon kattomata vililiäät puimuriilla ja viliaikärryillä samalla varma- han huakaasten: "Voi kun sais tämänkin pellon puitua ennen saretta!" Siihen huakauksehen ts. rukouksehen kannattaas meirän jokahitten yhtyä, että saataas kotimaas tuatettua puhurasta särvintä pöytähän. Voi kun sais jokahittelle vililiälle sanua: "Kiitos että jaksatta puurtua."

Elopelloosta Jeesuskin kertoo vertauksin, mm. Matteus 9:37-38.

Silloin hän sanoi opetuslap- sillensa: "Eloa on paljon, mutta työmiehiä vähän. Rukoilkaa siis elon Herraa, että hän läbettäisi työmiehiä elonkorjuuseensa."

Yhtälailla kun Hän siunas piä- nen poijan viis leipää ja kaks kalaa, jolla toteutti Raamatun kertoman ruakkimis-ihimeen kaharen kären teologialla, niin tämä elopelloolle vertaus toki merkittöä sitä pelastussanomana levittämistä, elikkä voi ku sais palio kristittyjä viämähän sanomaa eteheppäin, että maharollisimman moni sialu pelastuus ottamalla vastahan kaikkein tärkeimmän: Henkilökohtaasen uskon Jeesuksehen Kristuksehen. Elikkä joka huakaa miäles- sänsä: "Voi ku sais kerran päästä taivahasehen", niin siihen on yks ainua nimi annettu ja yksinker- taanen selekiä sanoma: Usko Herrahan Jeesukseen niin sinä pelastut.

Pohojammmaan kautta...

Hannu Kuronen

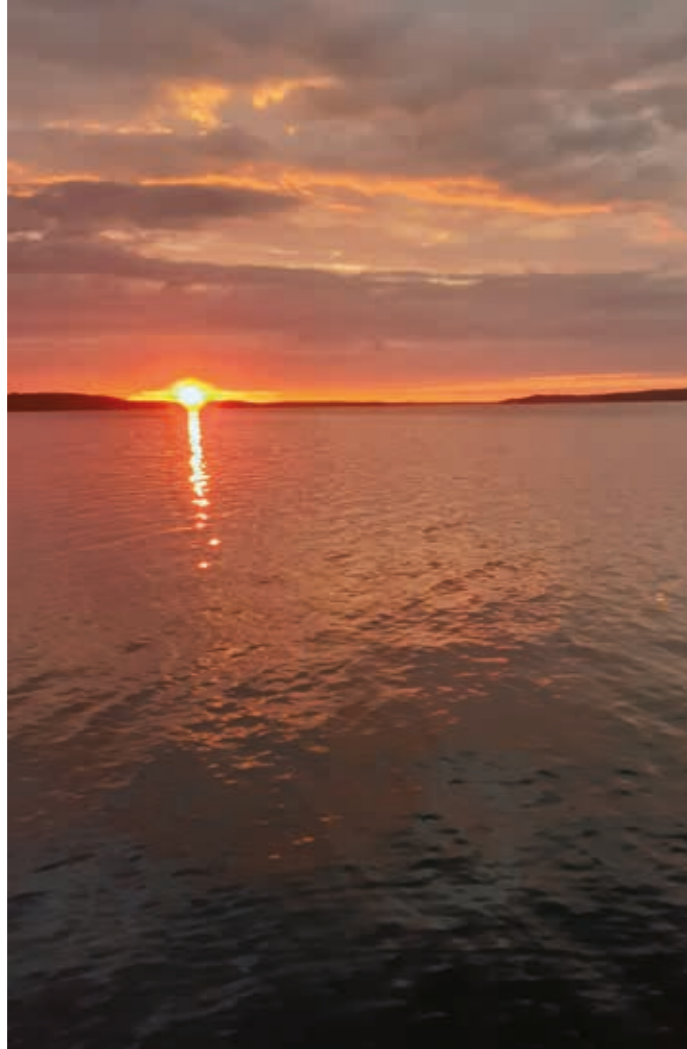
Olen 57-vuotias tampere-lainen alakoulun opettaja. Hyvä Jumala on siunannut vaimoani ja minua neljällä lapsella, joista kolme aikuista poikaa ovat muuttaneet pois kotoa ja asuvat omillaan. Tyttömme, joka syntyi 1995, on jo perillä taivaan kodissa. Julia oli kanssamme yhdeksän päivää kunnes sairaus vei voimat. Yksi perheestämme onkin jo määränpäässä. Me muut teemme vielä matkaa täällä korpitiellä. Mutta Jumala ei ole meitäkään hyljännyt.

Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän. (Joh. 3:16)

Rukoukseni onkin, että kaikki uskoisimme ristiinnaulittuun Jeesukseen Kristukseen omana Vapahtajanamme ja Herranamme. Silloin Hän on meidänkin luonamme, kun on aikamme jättää tämä maa ja muuttaa Isän kotiin ihanaan.

Kiroilu pyhäkoulussa

Asuin lapsuuteni maaseudulla Ähtärissä. Urheilu ja varsinkin jääkiekko veti minua puoleensa jo aivan pienessä. Lienenkö ollut 5-vuotias, kun ottivat minut mukaan miesten vieraspelimatalle ja laittoivat erätauoilla jälle luistelemaan/kaatuilemaan. Kotoa kävimme kirkossa, seuroissa ja pyhäkouluunkin minut johdettiin. Lähes aina olin ulkona pelaamassa. Yhtenäkin sunnuntaina heti pyhäkoulun jälkeen menin pelaamaan kiekkoa. Tuli jo pimeää, oli myöhäistä, enkä ollut palannut kotiin. Kotiväki oli huolissaan missä viivyin. Sitten puhelin soi ja pappi, joka oli päivällä pitänyt pyhäkoulua aloitti: "Olisi ikävää asiaa kerrottavana". Tuossa vaiheessa äiti, joka oli odottanut minua kotiin koko illan, luuli seuraavaksi kuulevansa sen pahimman viestin. Mutta pappi jatkoikin: "Kun se Han-



Nyt on otollinen hetki



nu tänään pyhäkoulussa kiroili, niin minun piti poistaa hänet luokasta". Mikä helpotus kotona tulikaan!

Tuhlaajapoika kaukana kotoa

Ähtärin aika päättyi kun 1981 muutimme Tampereelle. Se ulkojäillä alkanut jääkiekkopäivä jatkui nyt jäähalleissa ja kirkaammissa valoissa. Kävin Sammon koulua ja pelasin Ilveksessä. Keväällä 1985 voitimme Suomen mestaruuden, jonka jälkeen heti kesäkuussa menin Hennalaan suorittamaan asepalvelusta urheilujoukkoihin. Moni asia tuntui onnistuvan. Tuli menestystä, mutta elin varomattomasti, omassa voimassani, syntielämä. Olin tuhlaajapoika kaukana kotoa. Tiesin, että jos nyt kuolen, minulle ei hyvin käy.

Lopetin peliurani 1990. Nyt oli aikaa ottaa asioista selvää ja oli toimittava nopeasti. Olin seurailut kristittyjä. He olivat iloisia, vapautuneita. Olivat saaneet syntinsä anteeksi ja heistä näkyi rauha. Minulta puuttui Jumalan rauha. Tunnustamattomat synnit vaivasivat. Olin kyllä oppinut Jumalan valtakunnasta sen, että siellä syntejä vaihdetaan armoon. Minun tuli nyt tehdä parannus ja uskoa evankeliumi omalle kohdalle. Psalmi 31:10-11 on puhutteleva. Niinpä päätin mennä eräänä tiistaina Vanhan kirkon iltaan. Aamulehdessä oli tilaisuudesta ilmoitus, jossa luki: "Nyt on otollinen aika. Nyt on pelastuksen päivä." Menin paikalle ja kuuntelin, mutta kun kutsuttiin illan päätteeksi eteen, en tohtinut mennä. Keräsin viikon rohkeutta. Seuraavana tiistaina sama paikka, sama aika ja nyt menin siunattavaksi eteen. Olin onnellinen.

Tiellä taivaaseen

Tärkeintä elämässä on meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen tunteminen ja Jumalan lapseksi pääseminen. Luinkin seuraavat viikot innolla kummeiltani saatua kodin ja koulun värikuvaraamattua. Minäkin saan nyt olla yhdessä muiden kristittyjen kanssa kulkemassa sillä tiellä ja siihen suuntaan, joka johtaa taivaaseen, jossa kerran usko

muuttuu näkemiseksi. Toivotan kaikille saman tien kulkijoille hyvää matkaa!

Muista se ensikerralla

Täällä Tampereella tapasin myös Minnan. Häitämme vietettiin Tuomiokirkossa heinäkuuisena lauantaina 1987. Kuulutustodistus oli unohtunut hakea seurakuntien virastosta arkipäivänä ja nyt se oli kiinni. Oli siis huoli, että voidaanko meitä vihkiä. Kirkon suntio lähti sitä kiireessä hakemaan. Odotellessamme kirkon pihassa epätietoisina miten käy, sanoi huumorintajuinen sukulaismies minulle: "Hannu, muista se ensi kerralla". Kaikki järjestyi lopulta kuitenkin hyvin ja olemme Minnan kanssa tehneet nyt yhteistä matkaa 34 vuotta.

Jeesus kantaa kotiin

Juuri eilen olimme poikamme tytön 2-vuotissyntäreillä heidän kotonaan. Neljä sukupolvea oli samaan aikaan koolla. Kukin meistä on tiettyssä kohtaa elämässään ja 2-vuotias ottamassa vasta ensi askeleitaan. Evankeliumin sanoman alla on itse kunkin turvallista ja hyvä jatkaa matkaa eteenpäin. Hyvää matkaa kaikille seuraavin terveisin: "Kristus juoksee aran ja vaubkon syntisraukan jäljessä, huutelee kuin paimen lammasta, tarjoaa palasta ja koettaa kesytellä. Ja kun hän tapaa sen aran ja pelkäävän risujen repimänä ja suobon vajonneena, ei hän sitä komenna eikä anna sille määräyksiään, ei bosu eikä aja, vaan kumartuu itse alle, nostaa uupunen olalleen ja kantaa sen kotiin".

► – Evankeliumin sanoman alla on itse kunkin turvallista ja hyvä jatkaa matkaa eteenpäin, muistuttaa Hannu Kuronen.



LAPIN KUMI OY
AITO RENGASLIIKE

MEILLÄ
PALVELU PELAA
LÄPI SUOMEN

www.lapinkumi.fi



WWW.TOSIMIES-LEHTI.FI



ER Rakentajat Oy
Täsmällistä Rakentamista

Kaikki rakentamispalvelut yhdellä puhelinsoitolla

- Tilamuutokset, saneeraukset ja uudet tilat
- Teollisuuden rakenteet, toimitilat
- Uudisrakentaminen jne.

Puh. 0400 887 331
kari@eksaktirakenne.fi



ASIANAJOTOIMISTO

Keskustori 1, 33100 Tampere
puh.03-2730145, fax. 03-2730140,
E-mail: hytti@jarihytti.fi, Web: www.jarihytti.fi



Tosimies lukee



Oskari Saari
Aki Hintsa – Tänään olen elossa
Kuolevan miehen päiväkirja
WSOY, 2021

KUOLEVAN PÄIVÄKIRJA

"Koskaan ennen hän ei ollut kyennyt analysoimaan elämäänsä niin tarkasti kuin nyt" Lause on Oskari Saaren kirjasta tänään olen elossa. Kirjan päähenkilö, Aki Hintsa on hetkeä aikaisemmin kuullut La Collinen klinikalla Sveitsissä tuttavallääkäriltään pysäyttävän uutisen levinneestä haimasyövästä. On heinäkuu vuonna 2015.

Saaren ja Hintsan yhteistyönä on aikaisemmin (2015) ilmestynyt WSOY:n kustantamana kirja: "Voittamisen antomia".

Aki Hintsa on tullut tutuksi suomalaisille urheilua seuraavalle yleisölle tutuksi Formula 1 -maailman vauhdikkaista kuvioista, missä hän on ollut vaikuttamassa lääkärinä ja hyvinvointivalmentajana vuosina 1998-2013.

Nuorena lukiolaisena Aki on löytänyt elämänsä uskon Jumalaan ja jääkiekkoilijan uran kariututtua osin painostuksestakin johtuen kuin "ihmeen kaupalla" pääsi opiskelemaan lääkäriksi Turun lääketieteelliseen tiedekuntaan.

Pian lääkäriksi valmistuttuaan tuli Akille mahdollisuus toimia lähetyslääkärinä Etiopiassa, missä hän tutustui suurjuoksija Haile Gebreselassieen, jonka elämä ja

olemus piirsi syvän jäljen Akin ajatteluun.

Syöpädiagnoosin jälkeisessä "ajatushautomossa" hän saa ajatuksen alkaa kirjoittaa päiväkirjaa tapahtumista tulevina päivinä ja kirjan julkaisemisesta myöhemmin, mihin ajatukseen Oskari Saari näyttää vihreätä valoa. Päiväkirjamerkinnoissa tunnelmat vaihtelevat viikosta ja kuukaudesta toiseen ja jopa päivittäin. Toivo ja epätoivo kamppailevat elintilasta.

Epätoivon synkimmillä hetkillä usko Jumalaan on ainoita kantavia voimia miehen sisäisessä maailmassa, ja hän myös tuo sen rohkeasti esille sielläkin missä näistä asioista ei ole totuttu "ääneen lausumaan".

Aki tunsu saaneensa itse Jumalalta mission, mutta jonka syvintä olemusta miehellä oli aika ajoin vaikeuksia hahmottaa. Kirjan lukija (tai nykyään myös kuuntelija) joutuu peilaamaan omaa ajatteluaan ja arvojärjestystään tutustuessaan niihin ajatuksiin ja tunnelmiin, joita Aki kokee tässä "riisumisvaiheessa" kaiken näkyväisen osalta.

Tautidiagnoosista (heinäkuu 2015) on marraskuussa 2016 kulunut 16 kuukautta, mikä oli pitkä aika suhteutettuna samantyyppisen diagnoosin saaneiden ennusteisiin.

Marraskuussa Saari on jälleen tapaamassa Akiä ja haastattelemassa häntä kirjan tiimoilta, mutta silloin kun kirjan päähenkilö päättää maallisen vaelluksensa, on Saari jo Suomessa ja saa soiton tapahtuneesta.

Formulakuljettaja Hamilton osoittaa vielä tässä vaiheessa tosiystävyyttä Akille ja lainaa yksityiskonettaan läheisten Suomesta saamiseksi viimeiselle tervehdyksensä Aki Hintsan luokse.

Samuel Saarevirta

ILON JA SURUN KESKELLÄ
Arkkikiipisa Tapio Luoma toteaa uutuuskirjassaan: "Jumala on tehnyt meistä tuntevia olentoja."

Liian helposti ajattelemme, että Jumala on lähellä vain silloin, kun oma mieli on kevyt ja buoleton. Meidän tunteemme eivät kuitenkaan kerro Jumalan läsnäolosta, saati että se olisi riippuvainen niistä. Kriittisen uskon vabvimpia viestejä meille ihmisille on, että hän on lähellä kaiken aikaa, niin ilon kuin murbeidenkin keskellä."

Luoma on koonnut kirjaan 23 ajatusta elämän eri alueilta ja tukee niitä otteilla Raamatusta.

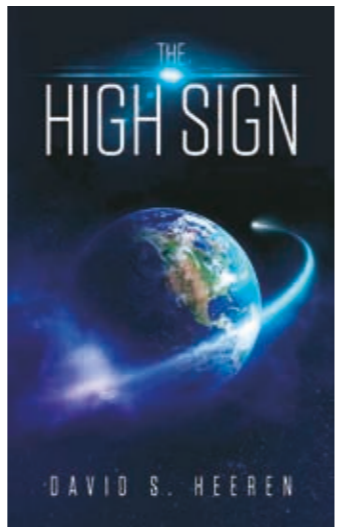
Hyväksi luotu maailma, Rakkauden mahti, Taakkojen alla, Rohkeutta ja voimaa hyviin tekoihin, Pyrkikää rauhaan, Tarvitsemme toisiamme, Ystävyyden suuri voima; vain muutamia otiskoita poimiakseni.

Tänä false news -aikakauteena otsikko "Tinkimätön totuus" nousee selvästi esille. Siinä arkkikiipisa muistuttaa lukijaan mieleen psalmin 51 sanat: "Jumala, sinä tabdot sisimpääni totuuden – ilmoita siis minulle viisautesi!" Yritämme toisinaan muokata totuutta omaan ajatteluumme sopivaksi. Se halutaan omia vain itselle, ja sen väitetään kuuluvan vain omalle ryhmälle. Sen jälkeen muut on helpompi leimata vääryyden suosijoiksi. Luoma painottaakin, että totuuden edessä on suostuttava nöyräksi. Sitä ei voi hallita. Sen sijaan totuuden tulee hallita meitä.

Upeasti kuvitettu kirja soveltuu hyvin paitsi jokaiselle omaksi hartauskirjaksi, myös oivaksi lahjaksi ystäville vaikkapa joululahjaksi.



Tapio Luoma
Rakkautta ja iloa sinulle
Minerva Oy, 2021



David S. Heeren
The High Sign
URLink Print & Media, LLC, 2021

METEORIITTI LÄHESTYY

Raamattututkija David S. Heeren väittää, ettei Jeesuksen toista tulemistä julistavan merkin ympärillä ole mitään mysteeriä. Itse asiassa Heeren sanoo tietävänsä tarkalleen, mikä tuo merkki tulee olemaan, ja varsin mielenkiintoisessa kirjassaan "The High Sign" hän jakaa yli 200 todistetta Raamatusta ja muista lähteistä, jotka tukevat hänen epätavallista ennustustaan.

Heeren on 13 vuoden ajan koonnut pyhiä kirjoituksia sekä tietoja riippumattomista lähteistä, jotka sisältävät samanlaisia profeetallisia kuvia. Ajan myötä hänen luottamuksensa ennusteeseen on kasvanut, ja nykyään hän on vakuuttuneempi kuin koskaan, että hän on tunnistanut taivaallisen tapahtuman, joka merkitsee Jeesuksen paluuta.

Hän käynnisti tutkimuksensa luettuaan Jesajan kirjaa, joka kuvaa suuria näkyjä, jotka annettiin yliluonnollisesti profeetalle, mukaan lukien monia näkyjä Herran päivästä. Jesajan kirjan lukemisen ja Jesajan rukouksen "Tässä olen, lähetä minut" jälkeen monien raamatunkohtien merkitys alkoi kiteytyä Heerenille ja The High Sign'n sanoma alkoi muotoutua.

"Seuraavana päivänä aloin



Tosimies lukee

bavaita mallin Jesajan profeetallisista kuvista, jotka katsovat Jeesuksen maanpäällisen elämää pidemmälle, hänen ennustetun toisen tulemuksensa aikakauteen, johon Raamattu viittaa Herran päivänä", Heeren sanoo. "Tämä oli ensimmäinen huomionarvoinen asia minulle, koska olin puoli vuosisataa ennen sitä lukenut raamatullisia profetioita suurella mielenkiinnolla, mutta merkityksettömällä ymmärryksellä. Yhtäkkiä aloin ymmärtää joitakin Raamatun salaperäisimpiä kobia."

Hän löysi 54 profeetallista kuvaa ja todisteita Jeesuksen toisen tulemisen taivaallisen merkin identiteetistä, kunnes oli yli 200 yksittäistä kohtaa, jotka johtivat Heerenin päättämään johtopäätöksen, johon vain muutamat teologit ovat toistaiseksi tulleet.

Heeren tutkii kirjassaan yksityiskohtaisesti Nooan vedenpaisumusta, Sodoman tuhoa, Exoduksen vitsauksia sekä Kristuksen saapumista ja toista tulemistä – ja kuinka tähtitieteelliset tapahtumat liittyvät kuhunkin niistä. Hän yhdistää meteoriitin putoamisen varsin moneen raamatulliseen tapahtumaan.

Mielenkiintoista on, että kirjaa lukiessani uutisoitiin tutkimuksesta, jonka mukaan Kuolleeneren alueella räjähti vuonna 1650 eKr. jättimäinen meteoriitti,

joka jätti jälkeensä 2 000 celsiusasteen tulimeren. Tutkimuksessa on löydetty yhtäläisyyksiä Raamatun kertomukseen Sodomasta ja Gomorrasta. Tutkijat uskovat, että kuumuuden aiheuttanut avaruudesta syöksynyt kymmenien metrien kokoinen kappale, joka on räjähtänyt korkealla ilmassa kaupungin yllä. Räjähdysvoimaltaan tapahtuma on vastannut yli tuhatta Hiroshiman atomipommia.

Auttaakseen lukijoita muistamaan hänen tärkeimmät ajatuksensa Heeren tarjoaa yhteenvetokohdat jokaisen luvun lopussa ja päättää kirjansa luettelolla seitsemästä asiasta, jotka kristittyjen tulee tehdä valmistautuakseen Herran päivään.

David S. Heeren on palkittu toimittaja ja 17 kirjan kirjoittaja. Hän käytti matematiikan ja logiikan taustaansa luodakseen Tendexin, ensimmäisen kansainvälisesti käytetyn tilastojärjestelmän ammattilais- ja korkeakoulukoripalloilijoiden arvioimiseksi. Hänen yhdeksässä kirjassaan on kristillisiä teemoja.

RAAMATUN IHMISKOHTALOITA

Kaksi tunnettua raamatunopettajaa ja kirjailijaa Mailis Janatuinen ja Jukka Norvanto ovat yhdistäneet voimansa uudessa kirjassa



Mailis Janatuinen & Jukka Norvanto
Sekalainen seurakunta
Perussanomaa Oy, 2021

"Sekalainen seurakunta". Teoksen on koottu kolmekymmentä henkilötarinaa ja ihmiskohtaloa Raamatusta. Kirjan tekstit on julkaistu aikaisemmin Elämä-lehdessä.

Tarinoiden joukossa on sekä Vanhassa että Uudessa testamentissa esiintyviä miehiä ja naisia – osa hyvinkin tunnettuja, osa mainitaan vain ohimennen Raamatun jakeissa.

Jukka Norvanto kertoo kirjassaan, että Raamatusta on laskettu esiintyvän eri nimeltä mainittuja henkilöitä yli 3200, ja heistä puolestaan noin 1800:lla on nimi, jota ei ole kenelläkään toisella. Noihin 1800 kuuluvat monet, jotka mainitaan Isossa Kirjassa vain

kerran. Mutta koska Raamatusta ei ole mitään turhaa, niin Norvanto kannustaa pysähtymään sellaisenkin ihmisen nimen äärelle. Sellaisellakin ihmisellä voi olla tärkeä viesti nykyajan ihmiselle. Esimerkkinä Jukka Norvanto nostaa köyhän, mutta viisaan miehen Saarnaajan kirjasta tai Susannan Luokkaan evankeliumista.

"Sekalainen seurakunta" piirtää kuvan varsin kirjavasta joukosta ihmisiä, jotka on valjastettu toteuttamaan Jumalan suunnitelmaa.

Kirja esittelee sekä rohkaisevia ihmiskohtaloita että varoittavia esimerkkejä, mitä tottelemattomuus Jumalaa kohtaan saattaa saada aikaan.

Näitä varoittavia esimerkkejä ovat esimerkiksi ylipappi Kaifas, jolla oli kaikki mahdollisuudet tunnistaa Jeesus Messiaaksi, mutta piti saavuttamaansa asemaa tärkeämpänä kuin Jumalan tahdon etsimistä. Toinen varoittava esimerkki on Mailis Janatuinen kuvailema Tyatiran seurakunnan omakekoinen profeetta Isebel, joka korotti itsensä seurakunnan paimenen yläpuolelle ja kumosi seksuaalimoraalia ja epäjumalanpalvelusta koskevan Jumalan sanan.

Ehdottomasti lukemisen arvoisen kirja.

Kimmo Janas

Tosimies

Euroopan vanhin kristillinen miestenlehti – miesten asialla vuodesta 2001 lähtien

Mielenkiintoista luettavaa 6 kertaa vuodessa – toimii hyvin myös ilmoitusmediana!

**Tilaa ilmainen näytenumero netissä
www.tosimies-lehti.fi**



**Kahdessa kalassa
Tuupovaarassa pidettiin
elokuun viimeisenä
viikonloppuna
miestenpäivät teemalla
"Mies ja tämä aika".**

Kahteen kalaan kokoontui 14 miestä käsittelemään kysymyksiä, jotka puhuttavat miehiä henkilökohtaisesti. Päivien vetovastuussa olivat Aarni Kontturi, Kari Suomi ja Jukka Tuunanen. Jokaisella heistä oli omat vastuuajat ja vastuu opetuksesta. Alustusten jälkeen oltiin pienissä ryhmissä ja keskustelut menivät syväle sisimpään.

Aarni Kontturi käsitteli alustuksissaan miehen elämää, joissa ikä ja elämän kokemukset kohtaavat miehillä varsin samankaltaisesti.

Miehinä haluamme menestyä, eväitä elämään Jumalan sanasta ja Pyhän Hengen kuuntelemisesta.

Hedelmä • Läheisessä Jumala- ja ihmissuhteissa kehittyneet käsitys itsestä • Rohkeutta olla oma itsensä • Kykyä hyväksyä ja arvostaa itseä ja muita • Itsetunto vaikuttaa kaikkeen toimintaan: • Olemme oikealla tiellä • Tahto-tunteet-järki -tasapaino.

Kari Suomi Seinäjoelta aloitti henkilökohtaisella tarinalla, joka sisälsi menestyksen ja menetykset – vauhtia ja vaarallisia tilanteita ei Karin elämästä ole puuttunut. (TV7 Isännän pöydässä jakso no:344)

Virtaava vesi, savusauna ja kylpytynnyri olivat yhdistelmä, joissa Kahden kalan isäntä Tatu Vatasen ote näkyi ja tuntui.

Kolme miehen kiusausta

Jukka Tuunanen puhui avausiltaan miehen kiusauksista. Pohjatekstinä Matteuksen evankeliumin 4. luku, Jeesus erämaassa vihollisen kiusattavana.

– On kolme vahvaa kiusausta, jotka uhkaavat meitä. Jokainen niistä huutaa omalla tavallaan: "Jumala rakastatko sinä minua?"

► Miestenpäivillä nautittiin myös ehtoollista.



Miehet kokoontuivat Tuupovaaraan

Onko laupeutesi minua kohtaan riittävä? En ole rakastettava. En ole tarpeeksi hyvä, aloitti Tuunanen.

Kiusaus yksi: olen sitä, mitä teen (suorittaminen)

– Paholainen sanoi Jeesukselle: "Jos kerran olet Jumalan Poika, niin käske näiden kivien muuttua leiviksi" (Matt. 4:3). Nähtävästi Jeesus ei ollut tehnyt mitään kolmenkymmenen vuo-

den aikana. Hän ei ollut vielä aloittanut palvelutehtäväänsä. Hän vaikutti epäonnistuneelta. Kukaan ei uskonut häneen. Hänen oli nälkä. Mitä hän oli tehnyt maailman hyväksi?

– Meidän kulttuurimme esittää saman kysymyksen. Mitä olet saanut aikaan? Miten olet osoittanut olevasi hyödyllinen? Mitä sinä teet? Ja minulta kysytään: missä sinä käyt? Useimmat meistä arvioivat olevansa jonkin

arvoisia, jos olemme saaneet menestystä työssä, perheessä, koulussa, seurakunnassa, ihmissuhteissa. Ellemme ole, saatamme painaa päälle entistä kovemmin tai hävetä ja vaipua masennukseen tai ehkä syyttää muita ahdingostamme.

– Minulta on monesti kysytty, miksi olen joissain asioissa menestynyt. Minulta on pyydetty reseptejä menestykseen tai saavutuksiin. Olen vastannut



◀ Kari Suomi opetusvuorossa.

melko samalla tavalla kaikille, etten voi katsoa menestyneeni missään sellaisessa, mitä itse en pidä tärkeänä. Olen elänyt koko elämäni välttämättä tavoittelematta menestystä. Jos on käynyt niin, että olen muutaman kerran saanut jotain tavanomaisesta parempaa, se on ollut puhdas Jumalan johdatus ja siunaus. Olen myös sanonut kaikille: olkaa, mitä ikinä tahdotte, olkaa hulluja, olkaa epäsovinnaisia, mutta älkää tavoitelko ensisijaisesti menestystä.

– Sillä. Maallinen menestys houkuttelee meitä etsimään itsellemme arvoa ja merkitystä muualta kuin Jumalan ehtymättömästä, tuhlailuvasta rakkaudesta meitä kohtaan Kristuksessa.

Kiusaus kaksi: olen sitä, mitä omistan (omaisuus)

Jeesukselle näytettiin kaikki maailman loisto ja mahti. Itse asiassa Paholainen sanoi hänelle: "Katso ympärillesi, mitä kaikilla muilla on. Sinulla ei ole yhtään mitään. Olet nälkäkuoleman partaalla, likaisena, haisevana ja auringon polttamana. Kuinka voit kuvitella olevasi joku? Kuinka aiot selvitä? Olet täysi nolla." Paholainen käytti hyväkseen syvällisiä pelkoon ja turvallisuudentunteeseen liittyviä asioita.

– Meidän kulttuurissamme menestyksen mittarina on se, mitä omistamme. Markkinoijat käyttävät Suomessa vuosittain yli 3 miljardia euroa uskotellakseen ihmisille, että heidän on pakko saada tiettyjä leluja, vaatteita, elektroniikkalaitteita ja niin edelleen. Heidän koko identiteettinsä riippuu siitä. Aikuisina mittaamme itseämme vertailemalla: Kenellä on eniten rahaa? Kaunein keho? Mukavin

► Tuomo Immonen Lieksasta oli ensimmäistä kertaa mukana.

– Kyllä virvoitin ja sain paljon ajattelema. Niin monet rukoilivat puolestani ja ryhmämitingeissä saattoi puhua oman elämänsä kipupisteistä. Kiitos kun sain olla mukana ja kiitos veljet, kun kestitte minua.



elämä? Usein omanarvontuntomme liittyy asemaamme työpaikalla - rahaan ja luontaisuihin. Kenellä on paras koulutus ja mistä oppilaitoksesta, kenellä on eniten ansioita ja palkintoja, kenellä on oppiarvoja ansioluettelossaan. Kenellä on kohteliaisuus ja komein poikaystävä tai aviomies? Hyväntuuloinen tyttöystävä tai vaimo+, jatkaa Jukka Tuunanen.

– Itse aikamani mietin kilpailijoini. Heillä kaikilla oli isot toimitukset, öky autoja, juppielämää, kauniita sihteereitä ja itse puursin vain yhden tai kahden työntekijän kanssa pienellä palkalla kituuttaen. Kerran eräällä messuilla naapuriyrittäjä hyvin loukkaavasti puhui ja käyttäytyi kuin maailman omistaja. Sitten minä menin konkurssiin. Itse asiassa minulla on tällä hetkellä Pohjois-Karjalan vanhin mainostoimisto. Kaikki ne, joiden menestystä ihailin, ovat kaatuneet tai lopettaneet. On mullistavaa nähdä itsensä miehenä, jota Jumala rakastaa äärettömän paljon, ja löytää oma arvonsa



◀ Paikan isäntä Tatu Vatanen lämmitteli tottuneesti savusaunat ja huolehti kaikesta muustakin.
– Tulkaahan miehet ensi kesänä uudelleen. Tiällähän myö teitä vuotetaan.

hän olisi voinut kuvitella olevansa jonkin arvoinen?

– Useimmat meistä panevat ihmisten mielipiteille enemmän painoa kuin huomaavatkaan. Mitä sanoisin tai jättäisin sanomatta keskustelussa? Mihin kouluun lapseni menisi? Kenen kanssa seurustelisin? Sanoisinko tuolle ihmiselle, että hän loukkasi minua? Millaiselle uralle tähtäisin? Minäkuvamme kohoaa korkeuksiin kehuista ja menee piloilte moitteista.

Todellinen vapaus tulee silloin, kun meidän ei enää tarvitse olla jotakin erityistä muiden silmissä, koska tiedämme olevamme riittävän hyviä ja rakastettuja.

– Itselleni se tapahtui muutama päivä uskonon tulon jälkeen. Siihen saakka olin kylpenyt pomoni kehujen päivänpaisteessa. Olin jatkuvasti ylittynyt myyntitavoitteet, lisännyt kannattavuutta, hankkinut uusia asiakkaita. Kolmikertaistanut oman myyntialueeni myynnin alle neljässä vuodessa. Sitten kohtasin Jeesuksen. Menin eräänä aamuna toilleille ja katselin itseäni peilistä. Katsoin pitkään. Laitoin käteni oman pääni päälle ja kysyin: rakastaako Jumala Jukka Tuunasta juuri sellaisena kuin hän on? Sen jälkeen julistin itselleni kaikki synnit anteeksi, joilla olin rikkinen omaa itseäni vastaan. Ja voititte kuvitella sitä riemua. Lempilauseeni oli vuosia: olen uusi luomus Kristuksessa, vanha on kadonnut, uusi on tullut tilalle (2 Kor 5:17) Sitä toivotin ja sanoin kaikille: Jumala rakastaa Jukka Tuunasta juuri sellaisena, kun hän on. Minun ei tarvitse mahtua uskonnolliseen muottiin, minun ei tule tavoitella ihmisten suosiota, minun ei tarvitse olla maailman paras myyntimies, voin olla vain uusi luomus Kristuksessa.

Isästä, joka sanoo minulle riippumatta siitä, mitä teen: "Sinä, Jukka, olet minun rakas poikani; sinuun minä olen mieltynyt." Kulttuurini, lapsuudenperheeni ja lihani sanovat minulle, että vain omaisuus, lahjakkuus ja toisten antama kiitos tuovat riittävän turvan. Jeesus on esikuva antautumisesta Isän rakkaudelle. Se on todellinen ankkuri sille, kuka minä olen.

– Kekkonen, presidentti Kekkonen tokaisi aikoinaan: "Politiikassa olennaista on, miltä asiat näyttävät, ei se, mitä ne todellisuudessa ehkä ovat". Miksi niin monet miehet pyrkivät tähän samaan. Siis miksi?

Kiusaus kolme: olen sitä, mitä muut ajattelevat (suosio)

Jotkut meistä ovat tulleet riippuvaisiksi muiden mielipiteistä. Saatana kehotti Jeesusta heittäytymään alas tempelin harjalta, jotta ihmiset uskoisivat häneen. Tässä vaiheessa ihmiset eivät pitäneet Jeesusta minään. Hän oli oikeastaan näkymätön. Kuinka

– Miehet: Juutumme kiinni valheelliseen elämään ollessamme epäterveellä tavalla huolisamme siitä, mitä muut ihmiset ajattelevat. Riittää kun tiedämme, mitä Jumala meistä ajattelee.

Rukka on valmistanut veden- ja tuulenpitävän nahkapuvun moottoripyöräilijöiden käyttöön.

Rukan uudessa Aramos-puvussa on laminoitu vedenpitävä kalvo (3-kerros Corium+ Platinum laminoitu aniliininahka), joka estää läpikastumisen. Nahka on perforoitu (reijitetty), joka takaa hengittävyuden. Puvussa on 60 g lämpöeriste irrotettavassa lämpövuoressa.

1.päivä

Tosimies halusi testata Rukan uuden ajopuvun vaihtelevissa olosuhteissa.

Niinpä testimatka pääkaupunkiseudulta suunnattiin pohjoiseen Suomeen, Inariin.

Matka alkoi helteisessä +27°C lämmössä, jolloin luonnollisesti lämpövuori ja irrotettava vesitiivis joustokauluri oli pakattu laukkuun odottamaan viileämpiä olosuhteita.

Ajon aikana tuo lämpö ei haitannut, sillä perforoitu nahka ja takin sivuilla olevat tuuletusaukot päästivät ilmaa sisään riittävästi. Pysähtyessä tiensivuun tuuletus loppui, koska se oli perustunut ajoimiin. Kovin pitkäksi ajaksi en viitsinyt paikalleen jäädä.

2. päivä

Toisena päivänä lämpötila oli maltillisempi +23°C ja meno miellyttävää, eikä pysähdyksiäkään olleet tuskaisia, kun takkia avasi sopivasti.

Asusteet olivat aika jäykänolaiset suoraan kaupan hyllyltä ja pitivät ryhdin hyvänä, vaikka pitkissä päivämatoissa selkä meinasi alkaa kumartua...

3. päivä

Kolmantena päivänä taivas repesi, ja vettä tuli kuuroluontoisesti pitkin päivää. Lämpötila oli keskimäärin +14°C. Koska olin paneutunut sääennustukseen etukäteen, kiinnitin lämpövuoret housuun sekä takkiin.



Tosimies testaa Rukka Aramos moottoripyöräilijän nahkapuvun

Asustus oli sopiva lyhyellä alusasulla täydennettynä. Lisäksi pystyin aistimaan helpommin mahdolliset veden vuotokohdat paljaalla iholla.

Vuotoja en havainnut välillä runsaankin sadekuuron piiskatessa etenemistämme Kainuun korvessa.

4. päivä

Neljäs matkapäivä alkoi Rovaniemeltä noin +10°C lämpötilassa. sääennuste oli näyttänyt Inariin +11°C päivälämmöksi sekä sadekuuroja. Laitoin päälle Merinovillaisen alusasun varmuudeksi, olihan meillä ajomatkaa lähes 500 km tällekin päivälle.

Kehon lämpö pysyi sopivana tuossa lämmössä edellä mainituilla varusteilla, en palellut eikä tullut kuumakaan. Meno oli miellyttävää. Ivalon ja Inarin välinen kaunis ja hyväkuntoinen tie lukuisine mutkineen ja järvineen vielä kruunasi ajokokemuksen.

Yhteenveto

Tällä reissulla tuli testattua +10°C

– +27°C lämpötilassa ajaminen Rukan Aramos nahkapuvulla 2600 km matkalla.

Kokonaisuutena arvioin puvun erinomaiseksi. Koska takki ja housut voidaan yhdistää vetoketjulla toisiinsa, puvusta tulee vielä lämpimämpi ja monikäyttöisempi. Puvun monet yksityiskohdat ja kokonaisuuden suunnittelu on mielestäni viimeistelyä. Lämpövuori on helppo kiinnittää takkiin sekä housuihin värikoodattujen nappien ja vetoketjujen avulla. Samoin lämpökaulus on nopea irrottaa vetoketjusta ja tarranauhasta.

Puvussa on lisäksi kiinnitetty huomioita turvallisuuteen sekä miellyttävyyteen kiinnittämällä pehmeät ja hengittävät D30 suojat polviin, lonkkiin, olkapäihin, kyynärpäihin sekä selkään. Ne tosiaan istuvat pukuun hyvin eivätkä tunnu isoilta eivätkä kovilta, mutta suojaavat kovettumalla hetkessä, jolloin mahdollinen isku kohdistuu suojaan.

Puku alkoi mukautua ja pehmetä tuon matkan aikana, eikä tuntunut enää niin jäykältä.

Matkan jälkeen puhdistin puvusta joitain itikoiden jäänteitä ja rasvasin puvun nahkarasvalla. Tuon toimenpiteen jälkeen puku tuntuu pehmeämmältä ja housutkin on helpompi ottaa pois jalasta kun lahkeet ei sojota yhtenä pötkönä, kuten ensimmäisinä päivinä.

Mielestäni tällä puvulla pärjää hyvin +2°C - +30°C asteen lämmössä sopivan alusasun sekä lämpövuoren valinnoilla.

Ainoana miinuksena totean kuitenkin on perusteltavissa korkealaatuisten materiaalikustannusten sekä kehitystyön vuoksi. Pukua on näin syksyllä saatavissa edullisemmin kauppojen tyhjentäessä varastojaan talveksi. Ohjevähittäishinnat ovat housuissa 849 euroa sekä takissa 999 euroa.

Turvallisuus

Moottoripyörällä turvallisesti ajamisessa on huomioitava monia seikkoja. Ajoharjoittelu, moottoripyörän kunto, sääolosuhteet, kuljettajan vireystila, muun lii-

◀ Rukka Aramos istuu kuljettajan päälle kuin Kerimäen puukirkko pappilanmälle.

▶ Vedenpitävä kauluri suojaa Lapin koleudessa.

kenteen seuranta muodostavat kokonaisuuden josta ei tule jättää pois ajovarusteiden merkitystä. Mikäli kuljettaja palelee märissä asusteissaan, niin ajonhallinta ja keskittyminen ajamiseen vaikeutuu. Näistä edellä mainituista seikoista johtuen suosittelen ajovarusteisiin paneutumista ja niihin panostamista turvallisuuden ja mukavuuden vuoksi. Kannattaa kartoittaa eri vaihtoehtoja käyttötärpeen ja budjetin raameissa. Vaihtoehtoja löytyy yllin kyllin! Tärkein asia johon voimme itse vaikuttaa on kuitenkin maltti liikenteessä ja provosoituminen toisten tekemisistä tai tekemättä jättämisistä.

Turvallista ajokauden jatkoa itse kullekin säädylle!

▼ Asun nahka on perforoitu hengittävyyden vuoksi.



▼ Vedenpitävät taskut (2 kpl) housuissa ja takissa.



▶ Takissa ja housuissa on lämpövuori 60g lämpöeristeellä.

Oletko kuullut meistä?

Ärmätti Oy on nokkosien viljelyyn, tuotantoon ja tuotekehittelyyn keskittynyt yritys Kainuusta.

Nokkostuotteiden jalostamisesta ihmisille ja eläimille meillä on jo yli 15 vuoden kokemus.

Ärmätin nokkostuotteet ovat 100 % kotimaisia. Ne kasvatetaan Kainuun puhtaassa luonnossa.

Kokeile nyt!

Ärmätti

Tiedustelut:
Ärmätti Oy, Tuomo Seppänen
0500 774 904
Lue lisää: www.armatti.fi
Tilaa: www.nokkoskauppa.fi



**SUOMEN
TÄYTTÖTARVIKE**
www.tayttotarvike.fi

Kiinteistötoimisto LKV
PEKKA MUSTAJÄRVI



Pekka Mustajärvi
GSM 0400 628 241
E-mail: pmlkv@nic.fi
Mäntytie 3 A, 33200 Tampere
www.pekkamustajarvi.fi

Palvelun välittäen yli 30 vuoden kokemuksella.

Ein Gedi rukousöljyt
• 7,5 ml lasipullo • eri vaihtoehtoja
• postitus onnistuu kirjekuoreissa



Maahantuonti ja myynti vuodesta 1992:
Tabita Products Oy • (06) 3209 110
tabita@engedi.fi • www.engedi.fi

11,50 €

**CERAMIC PRO -KERAAMISET PINNOITTEET
RASKAALLE KALUSTOLLE!**

- Kaluston puhtaanapito on helppoa!
- Ehkäisee maalipinnan haalistumista!



OHYVÖNEN.FI
Hämeenlinna - Puh. 045-179 8080

TÄYDEN PALVELUN HAMMASLABORATORIO
Erikoishammasteknikon palvelut



- Kokoproteesit, pohjaukset ja korjaukset
- Digitaali- ja CAD/CAM-tekniikka
- Keraamiset kruunut ja sillat
- Implanttikantoiset ratkaisut
- Metallirunkoiset osaproteesit

LOISTO LABORATORIOT OY
VAASA / KVEVLAX
PUH. 06 - 322 63 00

Lyhyestä virsi kaunis

Maksasyövän hoito kehittyä

Vuosittain Suomessa todetaan yli 500 maksasyöpää. Syöpärekisterin mukaan maksasyöpäen määrä on kaksinkertaistunut Suomessa 20 vuoden aikana. Yleisin maksasyövän muoto on maksasolusyöpä eli hepatosellulaarinen karsinooma, HCC. Siihen sairastuneista yli 90 prosentilla maksa on vaurioitunut kirroosin tai muun maksan kroonisen sairauden vuoksi.

Suomessa yleisin maksasyövän syy on alkoholin käyttöön liittyvä maksavaurio. Maksakirroosin taustalla voi olla myös hoitamaton B- ja C-hepatiitti tai alkoholista riippumaton rasvamaksatulehdus, joka liittyy yleensä liikalihavuuteen, diabetekseen ja tupakointiin. Rasvamaksatulehdukset yleistyvät länsimaissa.

Maksasyöpään sairastuminen lisääntyy iän myötä, ja eniten uusia tapauksia ilmenee yli 70-vuotiailla. Sairastuneista kaksi kolmasosaa on miehiä.

Maksasolusyövän parantavan hoidon kulmakivi on kirurginen. Lääkehoito on luonteeltaan taudin etenemistä jarruttavaa, kertoo syöpätautien erikoislääkäri, lääketieteen tohtori, Eetu Heervä Turun yliopistollisesta keskussairaalaasta.

Maksasyöpä todetaan yleensä ylävatsan kaikututkimuksella, tietokonekerroskuvauksella tai magneettikuvauksella. Tapauskohtaisesti harkitaan koepalan ottamista maksasta.

Syöpäkasvain pyritään poistamaan leikkauksella eli maksan osapoistolla aina, kun se on mahdollista. Maksasta voidaan poistaa jopa 70–80 prosenttia. Jos maksan vajaatoiminta on edennyt pitkälle, voidaan maksasta poistaa turvallisesti noin neljäsosa maksakudoksesta.

Leikkaukseen soveltumattoman maksasolusyövän ennuste on yhä heikko, mutta myös sen hoidot ovat edistyneet.

– Uusi immunologisen hoi-

don ja verisuonikasvutekijän vasta-aineen yhdistelmähoito vaikuttaa lupaavalta, ja tällä yhdistelmähoidolla on raportoitu toistaiseksi pisin elinaika kirurgiaan soveltumattomilla potilailla, Heervä toteaa.

Digituki on edelleen tuntematon käsite monelle

Ärsyttääkö digilaitteet? Tuntuuko, ettei ne tottele lainkaan? Harmittaako, kun ei saa apua niiden kanssa? Nyt on ilo kertoa, että olet todennäköisesti väärässä. Digitukea nimittäin on tarjolla monella paikkakunnalla, usein ihan maksutta.

Toiset käyttävät erilaisia digipalveluita sujuvasti ja pystyvät ratkomaan mahdolliset ongelmat itse, kun taas toiset tarvitsevat paljon apua jo laitteiden ja palveluiden käyttöönottoon. Kumpikin on normaalia, eikä esimerkiksi osaamattomuutta tarvitse hävetä. Digitaitojen kasvattamiseen on tänä päivänä paljon keinoja, myös maksuttomana. Yleisesti tästä puhutaan digitukena ja digiopastuksina. Tukea kannattaa kysyä esimerkiksi paikallisesta kirjastosta, viranomaisilta, pankista ja eläkeläisyhdistyksistä. Jokaisella palveluntarjoajalla on velvollisuus opastaa palvelunsa käytössä, eli esimerkiksi Kelasta ja Verosta pitää löytyä opastusta.

Digitaitteiden ja -palveluiden käyttäminen on monelle tänä päivänä välttämätöntä. Toki asioiden hoitaminen on vielä mahdollista myös perinteisemmällä keinoilla, mutta moni hoituu rivakammin diginä.

– Laitteita kannattaa opetella käyttämään, jotta niistä tulee vihollisen sijaan apureita. Kysy opastusta ja ole kärsivällinen, opit kyllä, kommentoi Vanhustyön keskusliiton SeniorSurf-toiminnasta Tiina Etelämäki.

Monessa paikassa digitukea on tarjolla jopa enemmän kuin sitä osataan kysyä. Yksi hyvä paikka senioreille etsiä digitu-

kea on SeniorSurfin kokoama Opastuspaikkakartta: www.seniorsurf.fi/opastuspaikat.

Kerro elinluovutustahtosi läheisillesi

Lokakuun alussa järjestetty Elin-siirtoviikko kehotti kertomaan oman elinluovutustahtonsa läheisilleen. Jokainen on elinluovuttaja, jos ei ole sitä kieltänyt, mutta oman tahdon ilmaiseminen on tärkeää – tiedossa oleva elinluovutustahto nopeuttaa ja helpottaa elinsiirron saajien hengen pelastamista.

Elinsiirtoa odottaa jatkuvasti yli 550 ihmistä. Vuosittain elinsiirtoja tehdään noin 400. Kaikille uusi elin ei ehdi ajoissa. 5–10 prosenttia elinsiirtoa odottavista menehtyy odottaessaan sopivaa elintä.

Munuais- ja maksaliiton teettämän gallupkyselyn mukaan vain 31 prosenttia suomalaisista tuntee läheisensä elinluovutustahtonsa.

– Elinluovutustahtonsa ilmaiseminen on yksinkertaista ja nopeaa. Voit täyttää elinluovutuskortin tai ladata sovelluksen tai vain kertoa tahtosi läheisillesi. Ilmaiseamalla oman elinluovutustahtonsa voi kuolemansa jälkeen pelastaa jopa kuuden ihmisen hengen, kertoo Munuais- ja maksaliiton viestintäpäällikkö Petri Inomaa.

Moni epäilee sopivuuttaan elinluovuttajaksi, mutta turhaan.

– Kalenteri-ikää tärkeämpää on elinten kunto. Elinluovutuksella ei ole yläikärajaa. Kaikki voivat täyttää elinluovutuskortin ja jättää mahdollisen päätöksen teon lääkäreille, Inomaa lisää.

Viiden vuoden sisällä sairastettu syöpä ja aktiivinen B-hepatiitti- tai HIV-infektio estävät kuitenkin luovutuksen.

Elinluovutustahtonsa voi ilmaista paperisella elinluovutuskortilla, elinluovutuskortti-sovelluksella, kirjaamalla tiedon Omakantaan tai kertomalla sen läheisilleen. Elinluovutuskortin voi tilata ilmaiseksi osoitteesta

www.elinluovutuskortti.fi.

Pitkittynyt koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne on vaikuttanut laajamittaisesti lapsiperheiden talouteen. Useat perheet ovat joutuneet turvautumaan ulkopuoliseen apuun selvittääkseen elämän perusasioista. Pelastakaa Lapset on tukenut ahdinkoon joutuneita lapsiperheitä koronaviruksen puhkeamisesta alkaen ruoka-avulla jo yli miljoonalla eurolla. Lahjoitusvaroin jaetun ruoka-avun piiriin on kuulunut yli 10 000 perhettä ja lähes 27 000 lasta.

Pelastakaa Lapset käynnisti maaliskuussa 2020 uuden ruoka-avustushankkeen auttaakseen koronaviruksen takia ahdinkoon joutuneita lapsiperheitä. Täysin lahjoitusvaroihin tukeutuva ruoka-avustushankkeessa on jaettu lapsiperheille 70 euron lahjakortteja ruokakauppaan. Avulle on ollut suurta tarvetta ympäri Suomen.

Jo ennen koronavirusta arvioitiin, että Suomessa elää yli 120 000 lasta vähävaraisissa perheissä. Määrän arvioidaan kasvaneen koronaviruksen myötä. Osa lapsiperheistä tarvitsee apua elämän perusasioissa, kuten ruoan ja taloustarvikkeiden ostoon. Ruokalahjakortteja jakavista paikallisyhdistyksistä eri puolilla maata kerrotaan, että avulle on edelleen kova tarve.

– Ennen koronavirusta yksi neljästä lapsesta Euroopassa eli köyhyys- ja syrjäytymisvaarassa. Nyt tilanne on heikentynyt entisestään. Eurooppalainen lapsitakuu (Child Guarantee), joka velvoittaa myös Suomea, on tärkeä edistysaskel erityisesti nyt. Sen tavoitteena on turvata haavoittuvassa asemassa olevien lasten hyvinvointi ja Suomen tulee laatia kansallinen suunnitelma tätä varten, Pelastakaa Lasten erityisasiantuntija Tiina-Maria Levamo kertoo.



ARKKITEHTI- JA INSINÖÖRITOIMISTO
MOTIIVI OY
KOULUKATU 48, 60100 SEINÄJOKI
Puh. 06-421 5000 Fax 06-421 5050



KARTTULAN APTEEKKI

Kissakuusentie 1
p. (017) 383 1130
ma-pe 9-18, la 9-14

TERVON APTEEKKI

Urheilutie 1
p. (017) 387 2168
ma-pe 8.30-16.30, la 9-13

Asserin Konetyö Oy

puh. 040 569 5607

ASEKÄTKENTÄÄ 1944-1945

Arto Perämäki

Suomi ajautui talvella 30. marraskuuta 1939 sotaan itäistä naapuriamme Neuvostoliittoa vastaan, sen hyökättyä Suomeen ilman sodanjulistusta. Toinen maailmansota oli alkanut kolme kuukautta aikaisemmin, Saksan yhdessä Neuvostoliiton kanssa miehitettyä Puola.

Nimitystä talvisota alettiin käyttää vasta seuraavan sodan, jatkosodan aikana, joka ilmeni Mannerheimin päiväkäskyssä nro: 1 kesäkuun 1. 1941. Hänet oli nimetty puolustusvoimien ylipäälliköksi 30. marraskuuta 1939 Neuvostoliiton aloittaessa hyökkäystoimet Suomea kohtaan.

Kansainliitto (YK:n edeltäjä) tuomitsi tuolloin hyökkäyksen erottaen Neuvostoliiton järjestönsä jäsenyydestä 14. joulukuuta 1939. Talvisota Suomen ja Neuvostoliiton välillä kesti yhteensä 105 päivää päättyen 13. maaliskuuta 1940 Moskovan rauhansopimukseen. Tuolloinen tasavallan presidentti Kyösti Kallio (toimikausi 1937-1940), nimesi pääministeri Risto Rytin (toimikausi 1939-1940), ministeri ja valtioneuvos Juho Kusti Paasikiven, kenraali Rudolf Waldenin sekä professori Väinö Voionmaan. He osallistuivat rauhanneuvotteluvaltuuskuntaan neuvottelemaan tulevan rauhan ehtoista Neuvostoliiton edustajien kanssa.

Talvisodan henki

Rauhanneuvottelut tapahtuivat tuolloin Neuvostoliiton sanelemissa ehdoilla ja neuvottelut kestivät viisi päivää. Suomi joutui

► Eversti Valo Nihtilä (oik.) ja kenraaliluutnantti K.L. Oesch.



alueluovutuksiin Neuvostoliitolle menettäen 35 000 km² maata (10 % maa-alastaan); Karjala ja Sallan-alueet. Luovutetuilta alueilta jouduttiin siirtämään ja uudelleensijoittamaan manner-Suomeen yli 400 000 alueiden asukasta, joista alettiin käyttää nimitystä "evakko".

Sota tunnettiin suomalaisille karuista talvisista olosuhteista (aseistus, puutteet vaatetuksessa sotilaille jne.). Talvi koetteli myös Neuvostoliiton joukkoja julmasti (huono vaatetus johti runsaisiin paleltumisiin ja kuolemiin). Suomessa puhuttiinkin "talvisodan hengestä", jolla saatiin luotua luja puolustustahto, huolimatta puutteellisesta aseistuksesta ylivoimaista vihollista vastaan.

Vahvuudet sodassa olivat 376 000 suomalaista sotilasta, vahvistuksena n. 12 000 sotilasta mm. Virossa ja Ruotsista. Nämä vapaaehtoiset eivät kaikki olleet taistelutehtävissä vaan mm. linoitustöissä eri lohkoilla. Neuvostoliiton vahvuus oli loppuvaiheessa 1 000 000 (miljoona) sotilasta. Kalustoverailussa Neu-



vostoliitolla oli 3 000 panssaria ja Suomella määrän ollessa 32. Lentokoneitakin Neuvostoliitolla oli 3 800 ja Suomella vastaavasti 114 konetta. Tappiot Suomelle olivat 25 900 kaatunutta ja haavoittuneita n. 43 500. Kaatuneiden määrä Neuvostoliitolle 126 800 ja haavoittuneiden määrä oli n. 188 600.

Jatkosodan tausta

Suomessa elettiin lyhyt rauhan kausi, josta käytettiin nimitystä "välirauhan aika". Asetelmiin vaikutti myös Saksan strategia sen vallatessa Norjan 9.4 – 10.6.1940. Norjaa ennen oli vallattu Tanska 9.4.1940. Toukokuun 10. samana vuonna oli aloitettu myös hyökkäys Ranskaan, jonka Saksa miehitti 22.6.1940 mennessä.

Tilanteen muuttuessa Saksan eduksi aloitti Suomi kesäkuussa 1940 Berliinissä kauppaneuvottelut Saksan kanssa – sodan varjossa. Myöhemmin päädyttiin neuvotteluissa Saksalta aseapuun, koska oma sotateollisuutemme oli tuolloin vielä vähäistä ja jopa puutteellista. Materiaalihankinnoilla luotiin pohja myös

◀ Asekätkö.

myöhemmin tapahtuvaan ase-
kätkentään Suomessa.

Sota Neuvostoliittoa vastaan jatkui 25. kesäkuuta 1941 aina 19. syyskuuhun 1944 saakka. Saksa operoi samaan aikaan Barbarossa-nimisessä operaatiossa laajassa hyökkäyksessään Neuvostoliittoon. Suomi toimi Saksan liittolaisena vaikkakin selvää liittosopimusta ei oltu allekirjoitettu. Sotilaallisesti Suomen rintama oli jaettu saksalaisten ja suomalaisten joukkojen kesken, suomalaiset eteläisellä rintamalla saksalaisten toimissa pohjoisella ja Lapin-rintamalla. Saksalta Suomi oli saanut runsaasti sotilaallista ase- ja kalustoapua; tykkeitä, lentokoneita, panssarintorjunta-aseita jne.

Hyökkäysstrategiana oli valtata talvisodassa menetyt alueet, joka onnistuikin edeten aina Syvärille ja Leningradin puolustuslinjoille saakka. Hyökkäys pysähtyi joulukuussa 1941, josta alkoi asemasotavaihe, joka kesti yli kaksi vuotta. Yritykset pohjoisella rintamalla katkaista Muurmanskin rata eivät onnistuneet, eivätkä täten lohkovastuussa olleet saksalaiset päässeet eteneämään pohjoiseen, Muurmanskin suuntaan.

Syitä aloittaa ase- kätkentää

Asekätkentä oli termi, jota käytettiin jatkosodan (25.6.1941-19.9.1944) jälkeen Suomessa toimista, joissa pyrittiin mahdollistamaan ns. sissisodankäynti jos Neuvostoliitto olisi miehittänyt koko maan.

Ehkä tärkein syy ja motiivi ase-
kätkennälle Suomessa oli varautuminen pahimpaan, joka em. skenarioina oli, että Suomi hävitessään sodan Neuvostoliitolle joutuisi todennäköisesti miehitettyksi. Sama näkemys jaettiin varsin yleisesti ase-
kätkentään osallistuneiden kansalaisten parissa. Julkinen taho (hallitus) ja ylin sotilasjohto eivät olleet suunnitelmassa mukana, koska tieto haluttiin pitää heiltä salassa – etteivät he asian pal-

jastuessa joutuisi syytteeseen. Suunnittelu ja ajatuksen kehittäminen lähti ns. everstitalolta ja sotilasarvoiltaan siitä alaspäin suunnitelman toteuttamisessa.

Tuolloin jo 1944-1945 tiedostettiin maassamme olevan poliittisia mielipiteitä ja voimia, jotka halusivat luopua itsenäisyydestä mm. kommunistien vallankaappausuhka.

Toteutuessaan se olisi saattanut johtaa maassamme jopa sisällissotaan, uhka selvisikin vasta muutama vuosi myöhemmin SKP:n (Suomen kommunistinen puolue) taholta.

Toisaalta tiedon ase-
kätkennästä tullessa julki se rauhoitti yhteiskunnallista tilannetta, koska vain osa kätköistä oli löydetty 1946-1948, ja tarkkaa aseiden määrää ei tuolloin vielä tiedetty. Osa historioitsijoista puhuukin "vaaran vuosista", koska kätkö-
aseilla ei olisi pystytty mihinkään sotilaalliseen voittoon – ennemmin ne olivat vastapainona ja pelotteena vallankaappausta suunnitteleville tahoille.

Toimintamalli asekätkentään

Kesällä 1944 maame sotilasjohto alkoi jo ounastella tapahtumia ja Saksan todellista apua, tilanteessa jossa jouduttaisiin peräytymään ja taistelut siirtyisivät Sisä-Suomen alueille. Kysymykseen tuli tällaisissa tilanteissa jonkinasteinen sissisota puolustuksen osalta. Päämajan operatiivinen osasto, jonka sotilasstrategiana oli maamme puolustaminen "kaikissa olosuhteissa", näki että taisteluita oli luonnollisesti jatkettava.

Puolustuksellinen "sissi-sota ajatus" syntyikin operatiivisen osaston keskusteluissa everstiluutnantti Urho S Haahdin, majuri Reino Lukkarin ja majuri Reino Arimon kesken 10.8.1944 Mikkelin päämajassa. Tilanteesta oli käyty alustavia keskusteluita myös silloisen päämajajousmestari A.F.Airon (vastasi sotatoimien suunnittelusta) ja operatiivisen osaston päällikön eversti Valo Nihtilän kesken – ilman mitään toimenpiteitä.

Toimintamalli sisäsi-
sissisodalle, jonka valossa sitä lähdettiin toteuttamaan ja "pääkätkijäksi" on ni-



▲ Suomi-konepistooli malli M31.

metty Evl Urho S Haahti. Hän huomioi ajatuksissaan kolme tärkeää asiaa ja oivallusta:

Mikäli rintamatilanteessa olisi vetäydytty, olisi se johtanut sotaan Sisä-Suomen alueella tai miehitykseen. Siviiliväestön evakuointia ei voitaisi täten suorittaa.

Toiminta tulisi vaatimaan lisää materiaalivarastoja koko maan alueelle.

Toiminta olisi tullut vaatimaan laadukkaat paikalliset olosuhteet ja väestön tuntevat komentajat – tukeutuen tukitoimissaan paikallisasukkaisiin.

Sissitoimintaa tukivat jo tiedot Jugoslaviasta, jossa partisaanipäällikkö Tito oli tehokkaasti sotinut, paikallisväestöön sulautuen. Samaa voisi soveltaa myös Suomen olosuhteissa, varsinkin jos siviiliväestöä ei esim. kyettäisi evakuoimaan. Tällöin piilotetuista materiaalivarastoista mahdollistuisi kokonaisille joukko-osastoille mahdollisuus ryhmittä viihollisen selustaan – paikallisolosuhteiden tuntemuksella. Myös siviiliväestöä voisi

täten rekrytoida vastarintaan.

Tällä toiminta-ajatuksella Haahti esitti asian operatiivisen osaston päällikölle eversti Valo Nihtilälle – joka pitkän pohdinnan jälkeen (kerrotaan) empien hyväksyi sen 15.8.1944. Eversti Nihtilä myönsi luvan sillä ehdolla, ettei päämajajousmestari kenraali A.F.Airo saisi tietää suunnitelmasta, välttämättä armeijan ylintä johdosta täten joutumasta vastuuseen asiassa. Suunnitelma oli puettava sellaiseen muotoon että sitä voitaisiin toteuttaa komentoteitse paljastamatta sitä muille kuin vain valikoiduille henkilöille. Ajatusta pidettiin nyt jonkinlaisena tarpeen vaatiessa "kättä pidempää varautumisenä" varsinkin, kun vihollisen odotettiin hyökkäävän jossain vaiheessa solmitusta aselevosta huolimatta.

Ase- kätkennän toteutus

Jo ennen välirauhansopimuksen allekirjoittamista Moskovassa 19.9.1944 Suomen, Neuvostoliiton ja Britannian kesken, olivat

eversti Nihtilä ja everstiluutnantti Haahti valikoineet elokuussa rintamajoukoista operatiivisen kokemuksen omaavia upseereita. Heidät oli tarkoitus siirtää suojeluskuntapiireihin järjestelmään joukkojen kotiutusta myöhemmin määrättävää toimintaa varten. Se sisälsi mm. kotiuttamisen valvontaa ja aseiden varastointia. Ev Nihtilä ja evl Haahti olivat esittäneet päämajalle siirron hyväksymistä suojeluskuntapiireihin siirtyvien upseerien osalta.

Suojelukunnat (per. 1917) olivat organisaatioita, joita johdettiin maakuntatasolta, vastaten alueen sotilaspiirejä. Ennen sota 1939 Suomessa oli 22 suojeluskuntapiiriä. Näin nimetyt siirretyt upseerit nimitettiin 2. yleisesikuntaupseeriksi, koska piirien esikuntaorganisaatioihin jo kuului 1. yleisesikuntaupseeri. Vaatimukset 2. yleisesikuntaupseerin tehtävään olivat: luotettavuus ja pystyvä johtaja – henkilö joka tunsu entuudestaan kyseisen suojeluskuntapiirin – oman myös itsenäisen opera-



© Sisäministeriön tutkintaelimen arkisto

◀ Ajatus ase-
kätkennästä syntyi Päämajan operatiivisella osastolla kesällä 1944. Kuvassa osaston henkilöstöä. Edessä Irja Wonkka (vas.), Marie-Louise Winter, Anna-Liisa Törnroos, Marjatta Oranen ja Hilja-Maria Lahtinen. Keskirivissä Eino Kanervo (vas.), jussi Maristo, Gunnar Appelgren, Valo Nihtilä, Juhani Kiveliö ja Väinö Lehto. Takarivissä Erkki Virtala (vas.), Pentti ASrajuuri, Usko Sakari Haahti, Jukka Lounamaa ja Sakari Halla.

► tiivisen ajattelun eikä ollut ns. viinaan menevä.

Ennen siirtoaan sotilaspiiriin valitut upseerit (2. yleisesikuntaupseerit) ilmoittautuivat päämajassa evl Haahdelle, jonka puhuttelussa määrättiin piireissä muodostamaan elin, joka yhteistyössä luotettavan väen kanssa varastoi aseita, elintarvikkeita ja varusteita.

Varastointielin muodosti organisaation piirin keskuselimen, jota kutsuttiin piirisoluksi. Solun kokoonpano oli: 2. ye-upseeri, huoltopäällikkö, viestiupseeri ja aseupseeri.

Tärkeää oli, että toiminta tapahtui salassa, välttämällä riskiä että alkoholia käyttävät saattoivat lipsauttaa salaisuuksia väeriin korviin.

Kätöntä varten päämajaan muodostettiin Evl Haahdin johdolla erityinen johtoelin, jossa hänen apunaan toimivat majuri Raimo Arimo, majuri Arto Virkunen sekä ratsumestari Pentti Salonen. Ase- ja ampumatarvikkeista vastasivat evl Torsten Hiskero ja majurit Jaakko Vuori sekä Paavo Kairinen (pakeni Yhdysvaltoihin). Majuri Reino

Lukkari vastasi pioneerimateriaalista ja majuri Risto Kare aluksi viestivälaineistä. Kuljetus- ja polttoaineasiat tulivat majuri Seppo Airaksisen vastuulle sekä elintarvikkeet majuri Veikko Autiolle. Lääkintämateriaalivastaavana toimi lääkintäeversti Pekka Somer jne.

Ns. virallinen siunaus hankkeelle

Materiaalit kulkivat 1944 syksystä lähtien suojeluskuntapiireihin pääosin kotiutettavilta joukoilta. Tarkoitus oli irrottaa suojeluskunnan hallussa jo olevaa materiaalia ja aseita joukkojen kotiutuessa – mukanaan tuomaa kirjanpidon ulkopuolella olevaa materiaalia. Lisäksi oli päämajan mahdollisesti irrottamaa materiaalia sekä Pohjois-Suomessa käytävään saksalaisten karkotamiseen – Lapin Sodan nimissä tilattua materiaalia. Valitut suojeluskuntaupseerit valvoivat materiaalitilannetta, johtoa raportoiden mikä oli tilanne kentällä. Asiaa helpotti linkki päämajaan, josta asialle saatiin ns. virallinen siunaus, jota tuki yleinen mielipide ja mieliala kansan keskuu-

dessä.

Asekätkentätehtäviin valittiin n. 5 000 eri suojeluskuntapiireistä. Kenenkään ei kerrota kieltäytyneen tarjotusta luottotehtävästä. Pääesikunnan alaisuudessa toimi tiedusteluosasto eversti Hallamaan johdolla, tehtävänään yleinen mielialan tarkkailu yhteiskunnassa ja mahdollisten levottomuuksien ennaltaehkäisy. Tiedustelu piti olla erillään asekatkennästä ja yhteydet oli tarkoitus hoitaa evl Haahden ja evl Hallamaan kautta. Mutta evl Uljas Käkönen kerrotaan avanneen yhteydet innoissaan myös 2. ye-upseerien kanssa.

Asekätkentä jakautui neljään vaiheeseen:

1. suunnitelma, organisaatio ja toteutus aina vuoden 1945 tammikuulle saakka.

2. harkintaa loppuvuodesta 1944 lopettaa kätkentä, koska yleinen mielipide rauhoittui samoin kuin poliittinen tilanne maassa.

3. Liikekannallepanon suunnitteluvaihe oli ohi syksyllä kotiutuksen tultua suoritetun loppuun, sen suoritushenkilöstön tultua lakkautettujen suoje-

luskuntajärjestöjen taholta.

4. Asekätkennän neljättä vaihetta (lopetus) ei ehditty toteuttaa koska Valpo, valtiollinen poliisi puuttui asioiden kulkuun. Maamme vasemmistopiirit ja Neuvostoliitto vaativat jo jatkosodan aikana suojeluskuntien ja lottajärjestön lakkauttamista – jotka lakkautettiin 26.10.1944.

Operaation paljastuminen ja purkaminen

Suoranaisen vaaran poistuttua tilanteen muuttuessa vuoden 1944 lopulla ja alkuvuodesta 1945, aseita ei enää olisi tarvittu liikekannallepanon suojausvaiheeseen. Alettiin suunnitella asekatkijöiden purkua, koska kiinnijäämisen riski oli kasvanut. Loppuvuodesta 1944 oli paljastunut joitakin asekatkijöitä mm. Helsingissä kivääri ja patruunoita, joka vaikeutti kätkentää pääkaupunkiseudulle. Samoin Kiuruvedeltä löytyi 11.3.1945 asekatko, jossa oli todennäköisesti armeijan aseita, joka aiheutti tutkinnan puolustusvoimissa sisäministeriön vaatimuksesta. Kiuruveden Suomi-Neuvostoliitto Seura oli vaatinut syyllisten pidättämistä

kirjelmässään. Kätköjen alkaessa löytyä vasemmistopiirit vaativat kovia rangaistuksia kätköille.

Suojeluskuntaorganisaation lisäksi jokaisessa piirissä oli 1-3 kätköijää, ja tärkeää oli luottamus ja vaihtolo, eikä alkoholia saanut käyttää liikaa. Asekätkijöitä vangittiin eri mittaisiin vankeusrangaistuksiin ja syytettyjä oli n.1 500. Laki rikoksista sai eduskunnan hyväksynnän vasta tammikuussa 1947 oikeusprosessien ollessa tuohon aikaan yksi Pohjoismaiden suurimpia. Tuomiot ja kätköijöiden tuomitseminen julkisuudessa jakoivat kansaa, varsinkin kun oikeusministeri Kekkonen uhkasi radiopuheestaan vuonna 1945 tuomita kätköijät, vaatiensa operaation toimeenpanijoille ja johtajille ankaria rangaistuksia.

Arvioita kätketystä materiaalista ja tuomioita

Arviot kätketystä materiaalista, jolla varustettaisiin toimijat, vaihtelivat 27 000-32 000 välillä, puolustusvoimissa palvelevien lisäksi. Arviotiin että tuolla määrällä olisi pystytty hidastamaan vihollista maahantulon aikana ja liikekannallepano olisi saatu suoritettua. Asekätköistä löytyi mm. 21 000 kivääriä, 300 konepistoolia, 500 panssarintorjuntaasetta, 6 000 miinaa ja 10 miljoonaa käsiaseen patruunaa. Osa aseista tuhottiin kätköpaikkojen läheisyydessä. Vieläkin osa on yhä piilotettuna jossain, koska piilottajat ovat siirtyneet jo ajasta ikuisuuteen vieden salaisuuden mukanaan.

Alkukesästä 10.6.1945 alkoivat Valpon pidätykset päämajassa, Nihtilä ja Haahti otettiin Valpon huostaan. Päivää aiemmin Nihtilän kotiin oli tullut upseeri tarjoten mahdollisuutta lähteä varmaan turvaan. Kuulusteluisa Nihtilää vaadittiin tunnustamaan, että asekatkennän takana olisi marsalkka Mannerheim, kenraali Heinrichs ja kenraaliluutnantti Airo. Tähän Nihtilä ei suostunut, josta oli seurauksena 5 vuoden kuritushuonetuomio, josta vähennettiin pidätysaika. Hän vapautui 1948. Hän menetti upseerin arvona, eläkeoikeuden ja kiellon käyttää asepukeua. Valo Nihtilää ei koskaan ylennetty kenraalikuuntaan, vaikka Airo

oli tehnyt hänestä kirjallisen esityksen.

Julkisuudessa on käyty keskustelua miten paljon asian käsittelyyn ja tuomioihin vaikutti Valpo (per. 1938), joka koostui tuolloin jopa 77 % kommunisteista. Valintakriteereinä kerrotaan olleen tuolloin henkilön poliittinen tausta. Valpon vankila oli Helsingin keskusvankilan päiväseliosastolla, jossa oli 130 selliä, joissa Valpon vangit olivat täysin eristettyinä. Valpo lakkautettiin vuonna 1948, jolloin myös asekatkijät saatiin päätökseen tuomioistuimissa. Vuonna 1949 perustettiin Supo (Suojelupoliisi), joka vastaa nykyään maamme turvallisuus- ja tiedustelupalvelusta.

Mukana korkea-arvoisia upseereita

Mitä tulee kätköijöiden henkilökohtaisiin menetyksiin, moni menetti vankilassa terveytensä ja isänmaansakin. Traagista oli, että hankkeessa keskeisesti mukana olleet henkilöt olivat armeijan parasta upseeriainesta, jotka uskoivat tekevänsä maalleen ison palveluksen.

Tunnettu suomalaisupseeri maailmallakin oli Mannerheimin ritari kapteeni Lauri Törni (1919-1965), nimellä Larry A. Thorne vuodesta 1960 lähtien. Hän oli osallisena asekatkennässä Lieksan-Joensuun välillä lokakuussa 1944.

Kapteeni Thorne menehtyi vuonna 1965 Vietnamin sodan operaatiossa helikopterionnettomuudessa, ja hänet ylennettiin kuolemansa jälkeen majuriksi. Törni (Thorne) on haudattuna Arlingtonin sotilashautausmaalle Virginiassa.

Suomesta pakeni sodan loppuvaiheessa useita asekatkennään osallistuneita korkea-arvoisia upseereita ulkomaille, (lähinnä Yhdysvaltoihin).

Lähteet:

- Kylmasota.fi: "Asekätkentä ja sissisodan valmistelut". 2017.
- Permi Pekka: "Asekätkentää länsirajalla vuosina 1944-1945" /Permi's Kemi 2003.
- Sihvola SI: "Valo Nihtilä – Tuntematon vaikuttaja".
- Wikipedia: Jatkosota, Suojeluskunta, Talvisota, Valpo.

ILOUTISET.fi



Rautatieläisten Kristillinen Yhdistys ry

Vireä, kansainvälisiäkin yhteyksiä ylläpitävä yhdistyksemme kutsuu sinut mukaan toimintaansa.

Lisätietoja saat osoitteesta:
www.railhope.fi,

sähköpostilla:
rky@railhope.fi

tai soittamalla
puheenjohtaja Iikka Löytölle
p. 0400 596120.

Olet sydämellisesti tervetullut joukkoomme!



HalpaHalli

HALPAHALLI.FI 24/7

Haluan lämpimästi onnitella Tosimies-lehteä, joka on nyt päässyt miehen ikään. Maassamme tarvitaan media, joka ottaa kantaa miehille tärkeisiin aiheisiin.

Hannu Haukka
Toimitusjohtaja
AlfaTV

ONNEA 20
TOSIMIES



Isuzu D-Max

TOSIMIES
TESTAA



Äijämeininkiä koko rahalla

Kimmo Janas

Koeajomme joitakin vuosia sitten edellisen sukupolven Isuzu D-Maxin, joten kun uudistunut versio rantautui maahamme, tietysti iskimme siihen heti kiinni.

Avolavat herättävät mielenkiintoista värinä useimpien miesten selkäpiissä. Ensimmäisenä mieleen nousevat lännen karjatilalliset, joilla on vakiovarusteena kivääri auton takaikkunan yläpuolella. Avolavalla sitten mennä röykkytetään tietttömiä taipaleita, ja lehmät ammuu...

Kuorma-auton DNA

Yli sata vuotta sitten perustettu japanilainen Isuzu on yksi ilman johtavia kuorma-autojen ja dieselmoottorien valmistajia. Yhtiö on ainoa avolavojen valmistaja, joka on keskittynyt pel-



▲ Etuistuimissa on uusi muotoilu, ja ne ovatkin mukavammat kuin edellisen sukupolven D-Maxissa.



▲ Lisäsäilytystilaa löytyy takapenkin alta.

kästään raskaaseen kalustoon. Ensimmäinen D-Max valmistui vuonna 1963 eli nyt on vuorossa jo 10. sukupolvi. Isuzu kiteyttää asian, että uudella D-Maxilla on kuorma-auton DNA, ja niin auton rakenteet kuin moottorikin on kehitetty vaativaan käyttöön.

Uusi Isuzu D-Max on suunniteltu markkinoille, missä autolta vaaditaan kestävyyttä, eivätkä käyttäjät välttämättä noudata esimerkiksi autolle sallittuja kantavuuksia. D-Maxin runko onkin entistä vahvempi. Rungon pitkit-



täispalkit ovat nyt leveämpiä ja niitä on vahvistettu sisäpuolelta. Auton erillisrunkoon on myös lisätty yksi poikittaispalkki. Rungon vääntölujuus onkin parantunut 20 % ja pitkäikäisyyskin kasvanut 26 %. Myös kori on aiempaa vahvempi, sillä siinä käytetään nyt enemmän suurlujuusterästä.

Kiitettävä varustelu

Kokonaan uusi muotoilu tekee Isuzu D-Maxista aikaisempaa vahvemman näköisen – kromimaski antaa lisäksi jenkkihenkinen ilmeen. Uuden muotoilun ansiosta auton ilmanvastus on aikaisempaa alhaisempi, joka pienentää tietenkin dieselin kulutusta.

Tarjolla on viidelle rekisteröitävä Double Cab sekä meillä kokeiltavana oleva 2-paikkainen Space Cab, jossa kuskina on säilytystilaa, johon pääsee lastaamaan tavaraa kaappariovista. Toki takaa löytyy turvavyötkin, mutta kovin pitkää matkaa ainakaan aikuinen ei siellä pysty istumaan.

Isuzu on ladannut jo halvimmallaan L-varustetasoon varsin mittavan listan varusteita, mm. ilmastointilaite, sähkösäätöiset, lämmitettävät ulkopeilit, sähkötoimiset ikkunannostimet, vakionopeudensäädin ja älykäs nopeudenrajoitin, monipuolinen ajotietokone ja sade- sekä hämärätunnistimet.

▶ 1,9-litraisesta turbodieselistä irtoaa 163 hv teho – ja mikä tärkeintä, 360 Nm vääntömomentti varsin laajalla käyntinopeusalueella.



▲ Lastausta helpottaa, että takaluukku on yhtä leveä kuin lava.



▲ Auton käyttöä helpottaa takapuskuriin integroitu kaksoisaskelma.



Äijämäistä ilmettä lisäävät myös kaikissa varustetasoissa olevat 265/60 R 18 -kokoiset renkaat.

Eivätkä Japanin pojat ole unohtaneet turvallisuuttakaan. Kaikista D-Maxeista löytyvään kuljettajaa avustavaan varustepakettiin kuuluvat törmäyksenesto-avustin jalankulkija- ja pyöräilijätunnistuksella, liikennemerkkien tunnistusjärjestelmä, kuljettajan vireystilan valvontajärjestelmä, kaukovaloavustin, kaistavaroitin ja aktiivinen kaistavahti.

Katetta hintalapulle

D-Maxin konepellin alla mylvii edelleen kehitetty 1,9-litrainen turbodiesel, josta irtoaa 163 hv teho – ja mikä tärkeintä, 360 Nm vääntömomentti varsin laajalla käyntinopeusalueella. Ohjaustehostin on nyt sähköinen ja nopeuden mukaan säätävä, mikä pudottaa kulutusta parilla prosentilla.

Pakokaasuja puhdistetaan entistä tehokkaammin ja AdBlue-säiliö on 14 litran vetoinen. Mittaristosta näkyy suoraan, kuinka monta kilometriä sillä pääsee ▶

TOSIMIES TESTAA

► – täydellä säiliöllä noin runsaat 12.000 km.

Valittavana on 6-vaihteinen manuaali tai 6-vaihteinen automaattivaihteisto. Automaatti ainakin pelittää todella pehmeästi, ja vaihdot tapahtuvat entistä nopeammin.

Maahantuojaan toimittamassa lehdistömateriaalissa todetaan useammankin kerran, että kyseessä on työkalu eikä suinkaan lelu. Lava on entistä pidempi ja sen laidat ovat korkeammat, joten kyytiin mahtuu enemmän tavaraa, ja yli tuhannen kilon kantavuus sallii raskaankin kuorman. Oman positiivisen lisänsä käytettävyyteen tuo jopa 3500 kilon painoisen perävainun vetomahdollisuus.

Eniten myydään perusmallia, jossa on kangaspenkit. Se onkin monelle koneurakoitsijalle paras vaihtoehto, mutta moni voi haluta hiukan parempaa tasoa, kuten nahkakenkit jne. Koeajamamme versio on periaatteessa suoraan tehtaalta tullut, mutta lisänä ovat muutamat Suomi-varusteet, kuten esimerkiksi lavakaukalo ja lisälämmitin. Tämän version veroton lähtöhinta on 37 892,91 euroa ja lisävarusteineen verollinen loppuhinta 49 424,88 euroa

Helppoa kuin heinänteko

D-Maxin kyytiin ei suinkaan vain istahdeta, vaan nouseaan askelman kautta normaalia korkeammalle, mistä syystä näkyvyyskin on ihan omaa luokkaansa joka suuntaan.

Ensivaikutelmani oli, että 163-heppainen moottori olisi alimitoitettu tällaiseen yli 3 tonnia painavaan menopeliin, mutta mieli kyllä muuttui viimeistään moottoritielle päästyä. Vähän auto tuppaa tietenkkin pomp-pimaan ilman kuormaa, mutta moottorin iloisuudessa ei ainakaan ole valittamista.

Takaosan uudet lehtijouset kuitenkin hillitsevät liikaa pomp-piilua. Varsinainen ajotuntuma ei pahemmin eroa henkilöautolla ajosta, hiljaisuuden keskellä saattaa jopa unohtaa tämän työ-



▲▼ Nelivetovalitsin on kojelaudassa ja keskikonsolista löytyvät takatasauspyörästön lukon ja alamäkihidadstimen katkaisimet.



▲ Takapenkiltä löytyy Suomen paksuin käyttöohjekirja, 920 sivua. Käännöstyön on tehnyt Esa Almgren. Netistä toki löytyy käyttöohjeet, mutta asiakas voi tarvittaessa tilaamaan itselleen myös painetun version.

kalun koo

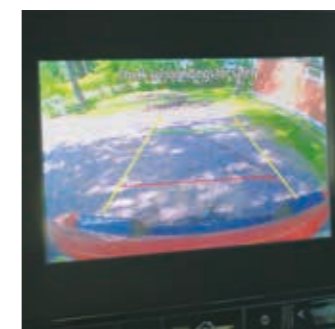
Etujousituksen uusi geometria mahdollistaa entistä tarkemman auton ohjauksen ja ylipäänsä auton käyttäytymisen. Pyörien sivuttaiskallistelu on vähäisempää, mikä tuntuu myönteisesti kaarreaossa ja renkaiden pidossa.

Varsinaiseen ryteikköön tai tukkitielle emme ehtineet lähteä kokeilemaan D-Maxin maast ominaisuuksia, mutta jo tavallisella henkilöautolla ajamattomalla "polulla" Isuzu todisti kykynsä. Maastokykyä on parannettu monella tavalla. Esimerkiksi maavara on kasvanut (240 mm) samoin kuin tulo- (30,50) ja jättökulmat (24,20). Tällä uudella D-Maxilla voi kahlata jopa 80 cm syvyisessä vedessä, ja kun pohjassa on hyvä suojaus – myös jäähdyytimen ja välijäähdyytimen kohdalla – voi marjamentsään lähteä huolettomin mielin. Olosuhteiden muuttuessa haastavammiksi vaihto takavedolta nelivedolle sujahtaa peräti 0,61 sekunnissa ja nopealta nelivedolta hitaalle sujuu yli puolta nopeammin kuin ennen eli 0,7 sekunnissa. Ja jos olosuhteet vaativat, aina on mahdollisuus hyödyntää takatasauspyörästön mekaanista lukkoa, joka kytkeytyy jos nopeus on alle 8 km/h ja vapautuu taas nopeuden ylittäessä 30 km/h jälkeen.



▲▲ Led-valot edessä ja takana.

▼ Tutkat löytyvät edestä ja takaa sekä peruutuskamera.



▲ Konepellin etureunan suojan ja ilmanohjaimen saa 244 eurolla.

▼ Äijämäistä ilmettä lisäävät myös kaikissa varustetasoissa olevat 265/60 R 18 -kokoiset renkaat.



SUOMEN YRITYSMYYNTI
Luotettavaa yrityskauppaa vuodesta 2003

Tutustu kymmeneen myytävänä oleviin yrityksiin:
www.suomenyritysmyynti.fi

POLTTOPUUTANET
Aiti päälle päivällä

KUIVAA POLTTOPUUTA YMPÄRI VUODEN

PK-SEUTU JA UUSIMAA PERILLE TOIMITETTUNA

OTTA YHTEYTTÄ

WWW.POLTTOPUUTA.NET
Soita ja tilaa
045 655 6650

WWW.TOSIMIES-LEHTI.FI

GNN
Good News Networking
www.gnn.fi

"jotta he saisivat kuulla"

KUVAUKSET
(kaikki mahdolliset teollisuudesta hautajaisiin) yli 30v kokemuksella.

KASSATALON kuvapörssi
HYVINKÄÄ

PUH. (019) 439 470
WWW.KPFOTO.FI

KAIKKI MITÄ TARVITSET PYÖRÄILYYN



CHEBICI

chebici.fi | 09 286 559 | Vanha yhdystie 2 | 04430 Järvenpää